

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

50

ATENȚIUNE! CONSUMATORI!
un raid-anchetă prin magazine

Cu Mihnea Gheorghiu despre
FILMUL CONTEMPORAN

REVELIONUL BATE LA UȘĂ

Anul XIII nr. 50 (498) — 12 decembrie 1964

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Foto-
reportajul
săptămîinii

Hai să patinăm copii!..

Duminică dimineața,
pe cel mai tânăr pa-
tinoar bucureștean —
„Floreasca”.

COPERTA NOASTRĂ:

Elena Mois, campioană republi-
cană (senioare) la patinaj artistic.

Fotografie de Sorin DAN

Lipsit de derdelușuri pentru zburdălniciile hibernale ale celor foarte tineri, tineri și mai puțin tineri, Bucureștiul le oferă în compensație patinoare. În primul rând, două patinoare artificiale moderne, cochete și bine utilitate: „23 August” și „Floreasca”. Indiferente la tendințele mercurului din termometre, cele două ghețușuri pe bază de compresoare cu amoniac îmbie zilnic, de dimineața pînă tîrziu în noapte, zeci, sute de tineri și tinere care aici încep primele tumble, iar mulți din ei aici își desăvîrșesc rafinate evoluții coregrafice.

În afară de patinoarele amintite, cluburile și asociațiile sportive din Capitală au fost îndrumate să-și amenajeze patinoare naturale

acolo unde bazele lor sportive îngăduie aceasta. Circa 16 asemenea patinoare vor funcționa în sezonul acesta.

În sfîrșit, lacul Cîșmigiu, cel din parcul Libertății și cîteva duzini de amenajări mai simple în scuaruri (aflate în grija comitetelor de străzi) vor asigura — cel puțin în zilele de îngheț — spațiul necesar tuturor iubitorilor acestui sport dătător de mari satisfacții. Fiindcă un lucru e cert: numărul acestora crește în proporții impresionante. Imaginile de față își propun să demonstreze tocmai acest adevăr: bucureștenii au o nouă pasiune — patinajul.

Fotoreportaj de E. DASCĂLU (text),
Elena GHERA (fotografii)

Pregătirile pentru patinaj, fie el și cel mai artistic, încep prozaic, la magazinul de articole sportive. „Numărul 35 n-aveți?”, „Aveți ghete dar patine nu?”, „Și 34?”, „Aveți patine dar ghete nu?”, „Și suruburi unde găsim? Pe Moșilor? N-ar putea să se găsească toate la un loc?” Ne însușim aceste întrebări ale cumpărătorilor. Și le sintetizăm: nu s-ar putea lua măsuri ca cererile sporite de aceste articole să fie satisfăcute?

Cînd ai 5 ani, ca Iordana, și tăticu' a cumpărat ghete cu patine, „miine” devine o noțiune cumplit de tulburătoare, cu nerăbdări întinse pînă la maximum. Nu-i chip însă. Trebuie să te resemnezi. „Miine” — a spus tăticu'!. Dar măcar pînă miine nu-i volestă să le mai mingiēm puțin?

◀ Eh, una-l cînd îl vezi pe cellalți zburînd pe luciul gheții și alta e cînd îl încerci cu propriile picioare. Noroc de tăticu' care-l pe aproape...

...și noroc de tovarășii instructori. Cîțiva înimoși sportivi patinatori și-au oferit serviciile ca instructori voluntari la cele 16 cursuri de inițiere pentru copii. Cu o durată de cîte două săptămîni, aceste cursuri — care au loc pe cele două mari patinoare artificiale — inițiază în tainele echilibrului pe gheață circa 120 de copii lunar. Multora dintre ei le trezesc gustul pentru evoluții artistico-sportive... ▶

...ca micuței Beatrice Huștiu, de pildă. Acum doi ani, cînd avea doar 5 ani și jumătate, Beatrice era campioană republicană de patinaj artistic la categoria 7-8 ani; un an mai tîrziu, era dublă campioană republicană (simplu și perechi) la categoria 9-10 ani. În prezent (are 7 ani și jumătate, e școlărită cu mulți de 10 în catalog și cu un dinte lipsă) se pregătește pentru campionatul republican de juniori.

▶ În loc de concluzie: cine nu iubește vesele, cui îi e teamă de mușcătura gerului sau de o nedorită aterizare pe gheață, cine n-are încredere în izvorul de sănătate pe care ți-l dă mișcarea în aer liber, să stea acasă!

Magazinul universal „Victoria”. Un raion la care dorințele cumpărătorilor sînt totdeauna îndeplinite cum se cuvine : raionul de confecții unde lucrează vînzătorul B. Ceaușu.

„Vă rugăm, serviți-vă!” Cu această invitație sînt împinate, la raionul de pălării, vizitatoarele magazin universal „Victoria”.

Atențiul

Înainte de a porni să colindăm prin magazine, am luat contact cu două date cifrice : 1) la sfîrșitul anului curent se prevede — pe baza vînzărilor de pînă acum — o valoare globală a desfacerilor în unitățile comerciale bucureștene mai mare cu 9,4% decît aceea înregistrată în 1963 ; 2) capacitatea de desfacere a rețelei comerciale din Capitală se extinde neînterupt, în ultimii ani suprafața spațiilor de vînzare crescînd cu peste 30.000 metri pătrați. Numai în strada Sergent Nițu Vasile, unde s-au dat recent în folosință o serie de blocuri noi de locuințe, au apărut două complexe și un punct comercial capabile să deservească zilnic aproximativ 10.000-12.000 de oameni.

Dar comerțul anului 1964 nu se distinge numai prin creșterea numărului de magazine și a volumului mărfurilor vîndute, ci și prin folosirea unor metode moderne de desfacere. Amintim extinderea autoservirii și expunerii deschise a mărfurilor în sectoarele alimentare, textile, articole de menaj, pălării, cămăși, cravate etc., ca și sistemul de comenzi la domiciliu (casa „Mercur” și magazinul cu autoservire „Unic”).

Din păcate însă, alături de toate acestea, pe alocuri se mai manifestă încă unele deficiențe care contrastează izbitor cu ceea ce caracterizează, în general, activitatea comercială din Capitală : grija pentru consumatori, pentru cerințele lor.

Din toate cele văzute — noi și vechi, bune și rele — redăm în aceste pagini ce ni s-a părut mai semnificativ.

RECLAMA, SUFLETUL COMERȚULUI...

Cu veacuri în urmă, un circiumar parizian a avut năstrușnică idee de a afișa la intrarea localului său o pancartă conținînd în latinește următoarea inscripție : „Intrați cu toții pentru a vă restaura stomacul”. Inscricția a părut deosebit de nostimă parizienilor și mica circiumă s-a umplut de mușterii. În vorbirea curentă a consumatorilor, fraza s-a prescurtat treptat devenind la început „restaurare”, apoi „restaurant”. Denumirea s-a consacrat și s-a răspîndit — sub diferite variante — pe tot globul. De atunci și pînă azi născocitorii de reclame au dovedit o fantezie inepuizabilă. Cît bine, dar și cîte neajunsuri a pricinuit publicului continua avalanșă a reclamelor ar putea forma obiectul unui studiu întreg. Un lucru e sigur : prezentarea și recomandarea în forme cît mai variate a mărfurilor în scopul informării consumatorului despre calitatea și avantajele unui anumit produs confirmă în acest caz cunoscuta zicală : reclama e sufletul comerțului. Cetățeanul care, de pildă, parcurge în calitate de vizitator raioanele magazinelor universale „București” și „Victoria” sau privește vitrinele largi, aranjate cu gust și fantezie, ale unității cu autoservire „Unic”, poate într-un răstimp relativ scurt să cunoască mărfurile dorite, să descopere altele nebănuite și să-și întocmească pe loc un mic plan bugetar. Și fără îndoială că el va fi tentat să revină

într-un asemenea magazin și nu în altul.

Nu același lucru se întîmplă însă cînd cetățeanul întîlnește o vitrină de felul celei a magazinului cu autoservire din Piața Amzei care, deși e prevăzută cu agregate frigorifice, stă goală de luni de zile ; sau un alt „tip” de vitrină : „tipul” talmeș-balmeș, în stare să-și zăpăcească ochii și să-și încurce mințea, cum este cea a unității nr. 170 din Drumul Taberei, care, atît de aglomerată cum este, dă mai degrabă impresia de depozit de fier vechi decît de magazin metalo-casnic.

„CUMPĂRĂTORUL ARE TOTDEAUNA DREPTATE”

O scenă văzută în raionul de confecții bărbătești din magazinul universal „Victoria” ne-a amintit de o veche glumă : un cetățean intră într-o cofetărie și cere să i se confecționeze un cal de ciocolată. A doua zi omul privește piesa comandată, dar se declară nemulțumit. „Aș fi vrut să stea în două picioare”. Cofetarul rețopește calul, respectînd cererea clientului. „Mi-ar place să aibă coada ridicată și coama zbîrlită”, spune clientul a treia zi. Ciocolata este retopită și cumpărătorul se declară în sfîrșit mulțumit. „Pot să-l împachetez ?” întrebă negustorul. „Nu e nevoie, răspunde mușterii. Îl mînc pe loc”.

Iată acum și întîmplarea reală. Un student se adresează tovarășului B. Ceaușu (magazinul universal „Victoria”), cerîndu-i un costum gri din material

Vitrinele magazinului „Unic” atrag totdeauna atenția publicului.

e! Consumatori!

fresco. Grăbit și amabil, vânzătorul alege un asemenea costum, apoi încă unul și încă unul, până când consideră că a nimerit măsura potrivită. „Aș dori să încerc și un «milles-points»,” spune studentul. Vânzătorul reia întreaga operație: fuge de la un capăt la altul al teșghelei, se învârte ca o sferă în jurul cumpărătorului, până când amândoi, privind costumul îmbrăcat, se arată mulțumiți. „Și acum unul de tergal...” spune cu timiditate studentul. Transpirat, găfâind, tovarășul Ceaușu îi zîmbește cu toate acestea înțeleghător. Și studentul nostru își găsește de data aceasta costumul și culoarea preferată. „Facem bonul?”, întreabă vânzătorul. „A, nu, răspunde jenat tânărul. Tata îmi trimite bani abia peste o săptămână”.

Și pleacă. Peste o săptămână — de astă dată sîntem siguri — va reveni în același magazin, deoarece aci l-a cunoscut pe tovarășul Ceaușu.

„Clientul are totdeauna dreptate”, spune un vechi dicton pro-

fesional al negustorilor. Noi l-am traduce cam în felul acesta: nici un cumpărător nu seamănă cu celălalt. Nehotărîrea, capriciile, nepriceperea sînt în asemenea ocazii defecte scuzabile. Vânzătorul — cel mai competent sfătuitor al clientului — trebuie tocmai de aceea să fie nu numai un om priceput, ci în același timp dotat cu multă răbdare și tact.

Două etaje mai sus, în același magazin, o metodă ingenioasă, aparținînd lucrătorilor din raionul „pălării de dame”, scutește însă vânzătorul de asemenea „gimnastică suedeză”. Raionul își întâmpină vizitatoarele cu invitația: „Serviți-vă singure”. O femeie — spun mucaliții — încearcă 100 de pălării și o cumpără, bineînțeles, tot pe prima. Foarte bine! Aici, unde sînt ex-

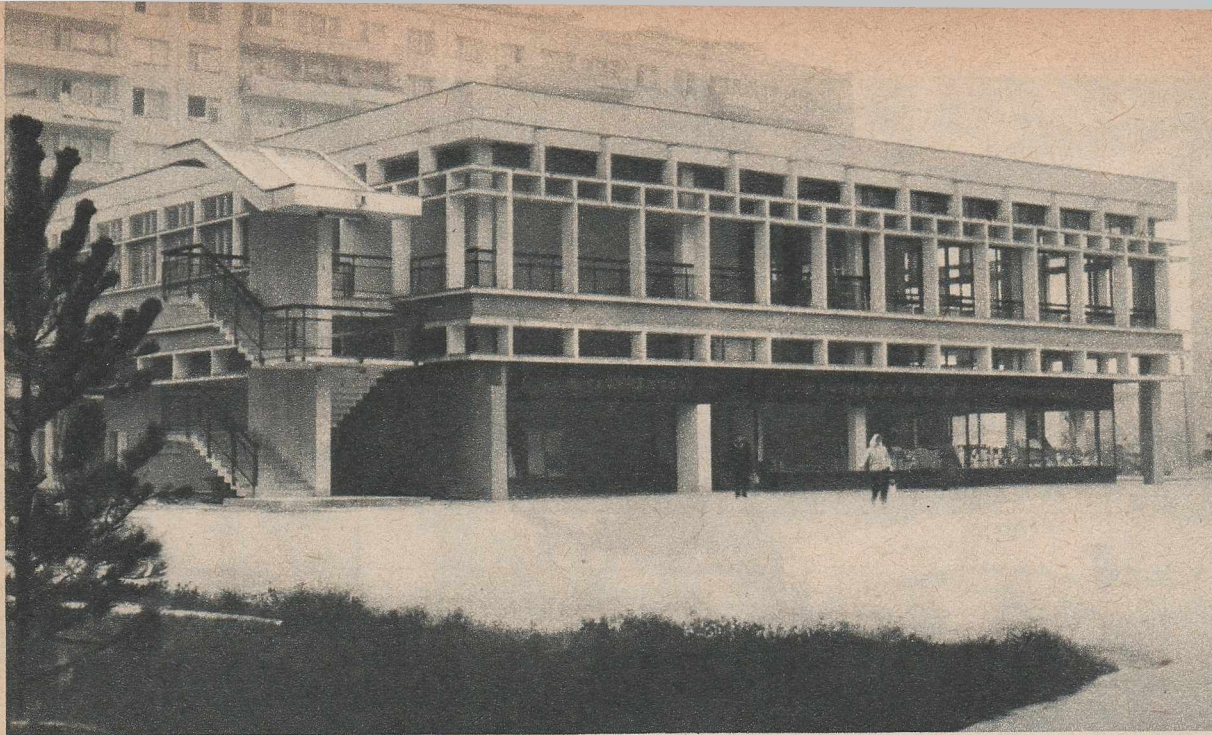
puse zeci de pălărioare, cumpărătoarele au posibilitatea de a încerca cîte doresc, o sută dacă e cazul, fără a se stînjeji între ele și fără a provoca sindrom astenic vânzătorului respectiv.

Ce faci însă cînd în loc de B. Ceaușu o întîlnești pe Sevasta Zidărescu, vînzătoare la Librăria

(Continuare în pag. 6)

Noile magazine date în folosință, cu spații largi de etalare a mărfurilor, înzestrate cu mobilier modern, oferă condiții pentru o bună deservire a cumpărătorilor. Aspectul îngrijit al magazinelor trebuie să fie o preocupare a lucrătorilor din aceste unități. Un exemplu pozitiv ni-l dă colectivul magazinului de legume și fructe nr. 716 de la intersecția bd. „1 Mai” cu Calea Griviței.

La întretăierea șos. Mihai Bravu cu șos. Ianului s-a creat o frumoasă zonă comercială. De curând magazinelor deja existente li s-a adăugat un nou complex comercial. La parter s-a și deschis un magazin alimentar cu autoservire, iar la etaj este în curs de amenajare un restaurant elegant.

nr. 13 de la intersecția bd. „1 Mai” cu Calea Griviței? Răspunsul îl oferă condica de sugestii și reclamații a unității. Într-o singură dimineață (zi de performanță medie) condica a înregistrat patru plângeri împotriva tovarășei Zidărescu. Se apropie cetățeanul de raionul „păpărie” și se pomenește bruftuluit din senin. Cu pixul sau caietul în buzunar, micii cumpărători (cei mai frecvenți clienți ai magazinului) ies pe ușa librăriei speriați și zăpăciți mai abitir ca în urma unui extemporal nereușit.

TIMPUL CUMPĂRĂTORULUI

Vai de timpul acelor care au avut ideea să-și cumpere, în rate,

îmbrăcăminte confecționată, de la raionul respectiv din cadrul magazinului universal „Victoria”. Consultând condica de sugestii și reclamații, ai impresia că, în conformitate cu un ritual sui-generis, cumpărătorul trebuie să completeze nu numai formulele necesare cumpărării costumului, ci și foile condicii de reclamații. „Sînt profund indignat”, „Am pierdut o dimineață întreagă!”, „E revoltător ca...”, se descarcă cu năduf bieții cetățeni puși în situația de a aștepta ore în șir pentru întocmirea formalităților de vânzare-cumpărare. „Cum e posibil — scrie un cetățean — ca într-o asemenea mare unitate comercială, unde muncesc sute de lucrători, cite 4-5 în ra-

ioane puțin aglomerate, să existe un asemenea raion de confecții supraaglomerat (cel mai solicitat din tot magazinul!) unde lucrează doar doi salariați?”

Intr-adevăr, cum e posibil?

„ÎNCHIS PENTRU...”

„inventar”..., „pentru primirea mărfii”... etc. Și, consternat, cumpărătorul, întilnind acest afiș lipit pe ușa magazinului, caută din ochi cea mai apropiată unitate similară. Atenți și grijului, unii lucrători din comerț vin în ajutorul cetățeanului printr-un anunț suplimentar: „Cele mai apropiate unități se găsesc în străzile...” (un exemplu pozitiv în această privință îl

oferă în mod frecvent magazinul de chimicale nr. 195 din Piața Amzei).

Înreruperea temporară a activității constituie fără îndoială o necesitate reală. Practic vorbind, nu se poate vinde decât marfă transportată și inventariată. Cu toate acestea criteriul obiectiv nu scuză de loc proasta organizare și planificare a unor asemenea operații, care în dese cazuri aduc surprize dintre cele mai neplăcute în programul cotidian al cetățeanului.

În Drumul Taberei, magazinul de galanterie, textile și tricotate nr. 12, singurul de altfel din tot cartierul, zace zăvorit de zile întregi. Alt exemplu: în una și aceeași zi la magazinul general, unitatea nr. 31 de la intersecția bd. „1 Mai” cu Calea Griviței, două raioane au rămas inaccesibile cetățenilor: „Închis pentru inventar” (raionul marochinării) și „Am primit marfă” (raionul țesături).

MERCUR, ZEUL COMERȚULUI ȘI AL ELOCINȚEI..

Cele două certificate profesionale ale înaripatului curier al zeilor pot fi dobîndite cu ușurință de orice „muritor de rînd”. Exemplele pozitive abundă. A te pricepe în problemele multiple ale comerțului și a fi în același timp un vânzător amabil, înzestrat cu talent în arta de a prezenta marfa și de a mulțumi cumpărătorul nu sînt de loc haruri dumnezeiești. În așteptarea „mașinilor electronice” care vor servi ireproșabil orice client, continua calificare a lucrătorilor din comerț ne interesează în primul rînd.

Instantaneele fotografice pe care vi le oferim alăturat vă vorbesc și ele despre bucuriile și necazurile cetățeanului-cumpărător, precum și despre priceperea sau nepriceperea cetățeanului-vînzător.

Gh. NICULESCU

Obiectul din vitrină care seamănă cu o sorcovă, un cuier sau cu orice alt-ceva reprezintă o reclamă pentru pălării de damă. Amănunte suplimentare despre acest original mod de a face publicitate pot fi oferite de către salariații magazinului de modă din str. Lipscani nr. 75.

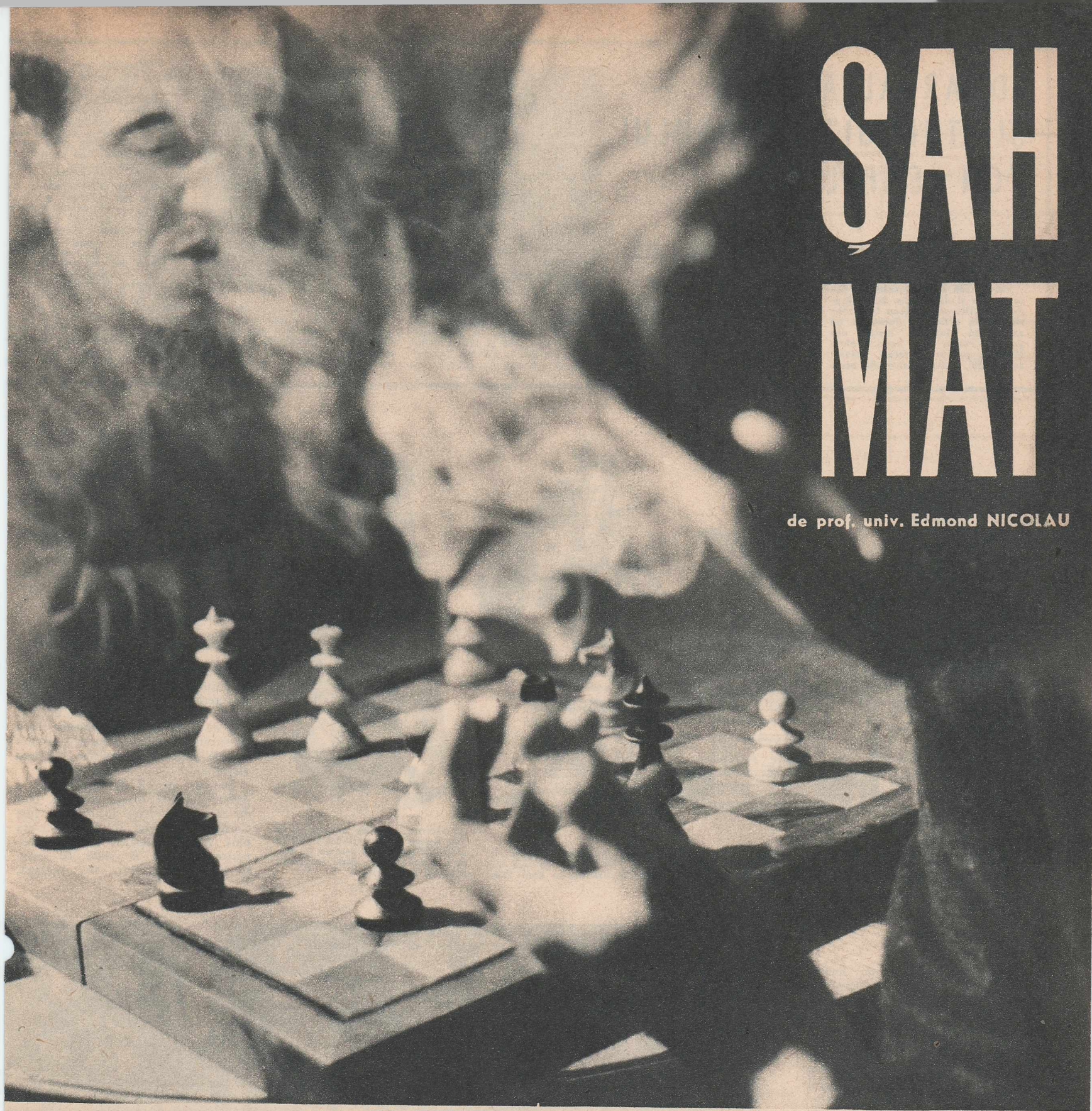
„Închis pentru inventar”, „Închis pentru primirea mărfii” etc. Situații ale căror urmări neplăcute ar putea fi evitate dacă s-ar avea în vedere cel puțin îndrumarea cumpărătorilor către magazinele cele mai apropiate.

E lesne de înțeles de ce pietonii nu acordă nici o atenție vitrinei pe lângă care trec. Aceasta — aparținînd magazinului alimentar cu autoservire din Piața Amzei — deși are instalație frigorifică pentru conservarea alimentelor expuse, stă în permanență goală sau oferă trecătorilor imaginea, de loc atrăgătoare, a unui depozit de... lăzi goale.

SAH MAT

de prof. univ. Edmond NICOLAU

În prezent se construiesc mașini care „învăță din experiență”, își ameliorează strategia și înving la joc pe propriul lor constructor. Care este semnificația acestui nou progres în cibernetică și ce este teoria jocurilor?

Încă din antichitate oamenii se străduiau să realizeze roboți care să aibă aspectul unor ființe și o comportare cât mai apropiată de a acestora. Au fost create astfel diferite jucării, ca păsări de lemn care puteau să zboare

sau rațe care înotau și ciuguleau, simulând chiar actul digestiei. Această linie de preocupări a culminat prin creația androizilor, după cum se numeau automatele cu chip omenesc. Amintim în treacăt că în literatură și în general în artă se resimte,

uneori, influența acestor preocupări; baletul „Coppélia” este un exemplu.

Astăzi, însă, nimeni nu se mai gîndește să creeze o păpușă cu ochi de smalt albastru care să danseze grațios, după cum nici un biolog sau chimist nu-și propune să elaboreze un material care să imite la perfecție pielea, pentru a înveli cu el această păpușă.

Caracteristic în epoca noastră este interesul pentru diferite automate care să execute diverse operații în locul omului. Așadar, de unde în trecut se urmărea imitarea *exterioară* a viețuitoarelor și în special a omului, în momentul de față se tinde la construirea unor automate care, indiferent de aspect, să poată *acționa* cu efecte analoge celor obținute de om, dar cu o viteză incomparabil mai mare. Aceste automate se

înscriu pe linia preocupărilor ce se încadrează în așa-numita teorie a jocurilor.

JOCURILE: O PROBLEMĂ FOARTE SERIOASĂ

Teoria jocurilor s-a dezvoltat în special în ultimele decenii, deși, sub o anumită latură, a stat în atenția cercetătorilor încă de la sfîrșitul secolului al XVII-lea. Mari matematicieni — cum ar fi Pascal, Fermat, Bernoulli și alții — au acordat o deosebită atenție teoriei jocurilor de noroc, considerîndu-le din punct de vedere principal și punînd astfel bazele calculului probabilităților.

Actualul capitol al ciberneticii cunoscut sub numele generic de teoria jocurilor se ocupă de asemenea de laturile științifice ale jocurilor, prin

(Continuare în pag. 8)

EDGAR ALLAN POE ȘI „TURCUL” BARONULUI VON KEMPELEN

În anul 1835 Edgar Allan Poe a asistat la o serie de spectacole date în S.U.A. de un faimos — pe vremea aceea — „automat care joacă șah”. Rezultatele observațiilor și deducțiilor sale minuoase scritorul american le-a consemnat în articolul „Jucătorul de șah al lui Maelzel”. Redăm din primul volum de Scrieri alese (Editura pentru literatură universală, 1963) câteva extrase din acest

articol, care ni-l înfățișează pe Edgar Poe sub un aspect poate mai puțin cunoscut.

„... Automatul care joacă șah a fost inventat în 1769 de către baronul Kempelen, un nobil din Presburg (Bratislava n.r.), care mai târziu l-a cedat, împreună cu secretul operațiilor, posesorului său actual, Maelzel. Scurtă vreme după

Faimosul jucător de șah mecanic „Turcul”, al cărui „sotă” a fost Wolfgang von Kempelen, a avut drept prim partener de joc pe Maria Tereza. Impărăteasa Austriei a fost învinsă... Automatul mișca singur piesele și, la momentul potrivit, pronunța cuvântul „șah”! El a jucat și câștigat sute de partide în capitalele europene și în S.U.A. până în 1840, când s-a pierdut urma.

construirea automatului s-au dat cu el spectacole la Presburg, Paris, Viena și alte orașe de pe continent. În anii 1783 și 1784 domnul Maelzel l-a dus la Londra. În anii din urmă a trecut prin orașele mai

de seamă ale Statelor Unite. Pretutindeni unde a fost văzut apariția lui a stîrnit cea mai vie curiozitate și spectatori din toate clasele sociale au făcut numeroase încercări pentru a pătrunde în

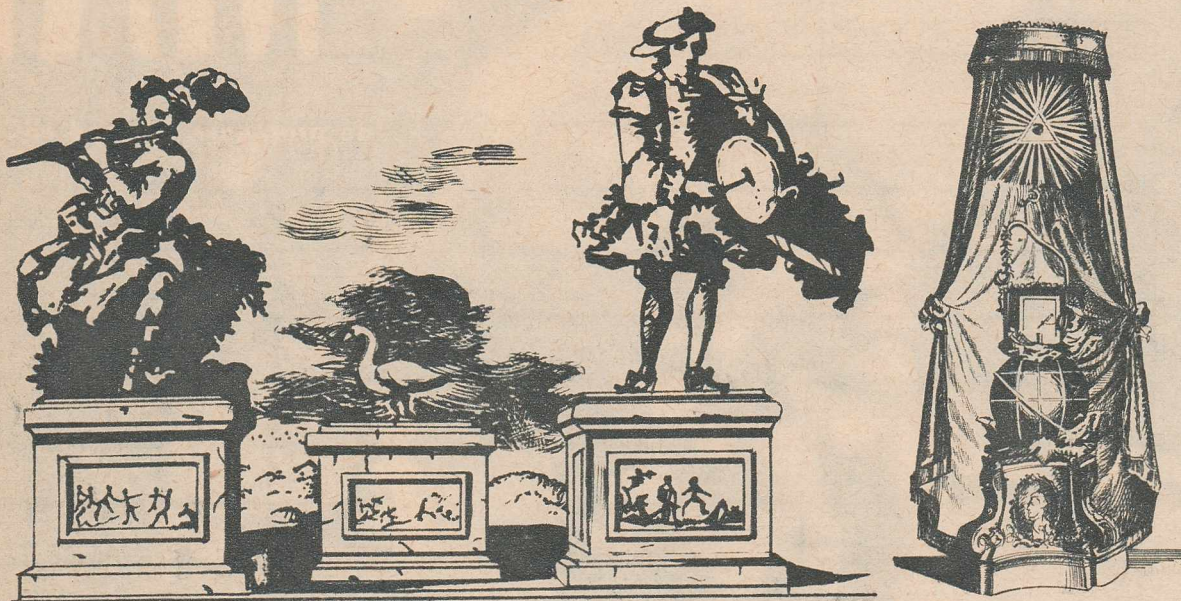
taina mișcărilor sale. Gravura produsă alături ne dă o imagine destul de fidelă a figurii așa cum au văzut-o cetățenii din Richmon acum câteva săptămîni.

...La ora hotărîtă pentru spectacol se ridică o cortină sau deschide o ușă cu două canale și mașina este adusă pe roțile pe la vreo douăsprezece picioare de pîrtare de cel mai apropiat din spectatori, iar între acesta și jucătorul de șah e întinsă o frînglă.

... După aceea Maelzel aduce cunoștința adunării că are arate mecanismul automatului.

... Spre o deplină înțelegere problemei este necesar să repetăm în câteva cuvinte procedeele adoptate de experimenter pentru arătarea lăuntrică a lăzii, pe care de la care el nu se abdică niciodată, nici în cel mai amănunt. În primul rînd, el deschide ușa nr. 1. Lăsînd-o deschisă se duce îndărătul lăzii și deschide o altă ușă, opusă ușii nr. 1. Această ușă dîndrăt ține o lu-

ȘAH MAT

Unul din cei mai celebri constructori de automate de acum două secole, francezul Jacques de Vaucanson, a studiat multă vreme anatomia, muzica și mecanica. Cele trei mașini de mai sus (Flautistul, Rața și Toboșarul) au fost prezentate Academiei de științe a Franței în anul 1738.

„Scriitorul”, mașina construită de von Knous pe la mijlocul secolului al XVIII-lea, putea șterge pe hîrtie o frază scurtă, „după program”, cum am spune azi.

soț sînt la fel de numeroase ca și cele fără soț. Spunem că probabilitățile, în acest caz, sînt egale.

Calculul probabilităților permite să evaluăm cu precizie care este posibilitatea ca o anumită combinație să se ivească în cadrul unui anumit joc.

Dar, revenind la problemele teoriei jocurilor, trebuie să arătăm că în momentul de față ea ne pune în situația de a cunoaște mult mai mult despre jocuri decît dacă am face apel doar la formulele stabilite de calculul probabilităților.

ȘAHUL CU ȘI FĂRĂ „REȚETĂ”

Aplicarea unui anumit „stil de joc” constituie așa-numita strategie care caracterizează evoluția unei partide. Teoria jocurilor aduce deci în plus față de calculul probabilităților ideea de strategie, adică a unor reguli care trebuie aplicate în vederea obținerii victoriei.

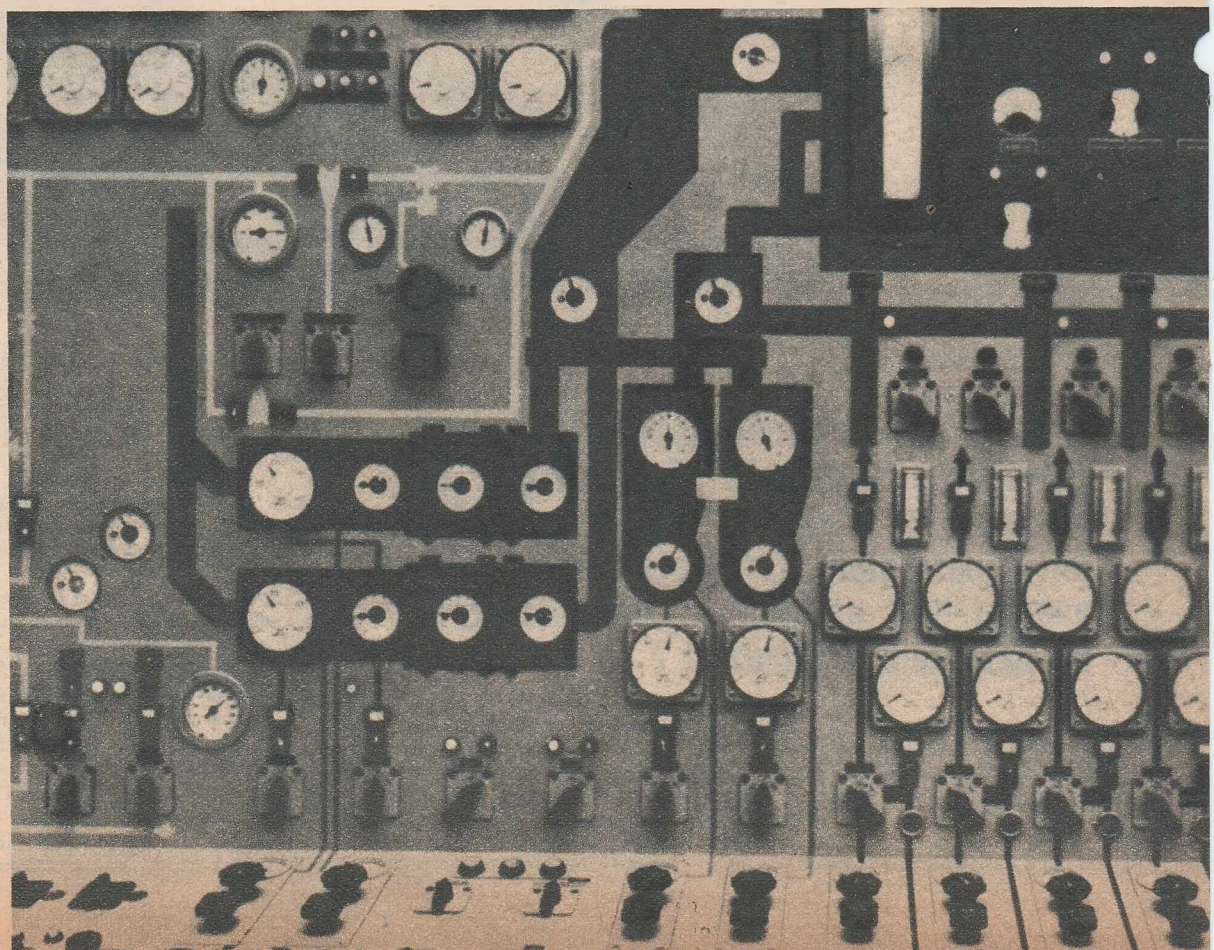
Desigur, modul de comportare a jucătorului este foarte complex. Iată de ce multă vreme jocurile au fost considerate un fel de artă. Aceasta pînă cînd au apărut mașini cibernetice capabile să joace cu omul și, mai mult chiar, să-l învingă,

joc înțelegîndu-se însă nu numai activități distractive, ci și competiții serioase, care fac apel la ceea ce se numește *strategie*.

De altminteri, tocmai aspectele profunde, științifice, sînt cele care au fost urmărite încă de la început de către cercetătorii teoriei jocurilor. Iată ce spunea, de pildă, cunoscutul fizician Christian Huygens în tratatul său „De ratiociniis in ludo aleae”, primul tratat de calcul al probabilităților, publicat în 1657: „Dar dacă se vor examina mai atent lecțiile noastre, se va descoperi, sînt sigur, că ele nu tratează, așa cum s-ar putea crede, despre joc, ci stabilesc bazele unei reflectări interesante și foarte profunde”.

Într-adevăr, tocmai pornindu-se de la observații întîmplătoare privind jocurile de noroc s-a dezvoltat un foarte important capitol al științei, calculul probabilităților. Această ramură a matematicii se ocupă de anumite fenomene întîmplătoare care scapă posibilității de cunoaștere completă, în sensul că în desfășurarea lor intervin foarte mulți factori, dintre care numai unii pot fi observați.

Tirul, de exemplu, ne pune în prezența unor evenimente care ascultă de legile stabilite de calculul probabilităților. La fel, dacă va urmări numere care ies la Loto, oricine poate constata că, în medie, numerele cu

e aprinsă. Apoi închide ușa dărat, o încuie, și, întorcându-se față, trage sertarul pînă în fund. pînă aceea deschide ușile nr. 2 și 3 (ușile cu două canaturi) și la interiorul compartimentului principal. Lăsîndu-l deschis și pe sta și sertarul și ușa din față a apului nr. 1, se duce iarăși în tele lăzii și deschide ușa din față a compartimentului principal. hiderea lăzii se face fără a ține ma de vreo rînduială, atîta nu-i că ușile cu două canaturi sînt laeama închise mai înaintea larului.”

După ce demonstrează în amănunțime că acest procedeu ar putea fi unu om acums înlăuntru ii să treacă neobservat din comitment în compartiment în pul „inspectării” automatului, mai notează, în sprijinul te-sale :)

... Automatul nu cîștigă în mod arabil partidele. Dacă el n-ar

fi fost decît o mașină și altceva nimic, lucrurile nu s-ar petrece astfel, și ar trebui să cîștige într-una. O dată descoperit principiul mulțumită căruia o mașină poate fi în așa fel construită încît să joace o partidă de șah, atunci dezvoltarea aceluiași principiu ar putea să o facă în stare de a cîștiga, iar o și mai mare dezvoltare, să cîștige toate partidele, cu alte cuvinte, să bată la jocul de șah pe orice adversar.

... Nu putem... pune la îndoială dibăcia domnului Maelzel, și de aceea trebuie neapărat să presupunem că dinadins a îngăduit ca Jucătorul de șah să rămînă aceeași figură artificială și lipsită de firese pe care baronul Kempelen (fără îndoială că tot în chip intenționat) a construit-o din capul locului. Nu e prea greu de înțeles care i-a fost intenția. Dacă mișcările automatului ar fi fost naturale și pline de viață, spectatorul

ar fi fost și mai mult înclinat să pună lucrările lui pe seama pricinii lor adevărate (adică amestecul omului ascuns înlăuntru) decît e acum, cînd aceste gesturi stingace și schematic fac să se creadă că e vorba numai de un mecanism de sine stătător.

... Lada în spatele căreia e așezat automatul are o lungime de trei picioare și șase țoli, exact o adîncime de patru picioare și o înălțime de două picioare și șase țoli. Aceste dimensiuni sînt cu totul îndestulătoare ca să adăpostească un om de statură mai mult decît mijlocie, iar compartimentul principal poate adăposti, numai el, un ins de o înălțime potrivită, în poziția de care am vorbit ca fiind aceea pe care trebuie să o ia o persoană ascunsă în automat.

... Pe vremea cînd Jucătorul de șah se mai afla în stăpînire de baronul Kempelen, s-a bîgat de

seamă de mai multe ori că, în primul rînd, un italian ce făcea parte din suita baronului nu putea fi niciodată văzut în răstimpul în care Turcul juca o partidă de șah. În al doilea rînd, că italianul cîzînd o dată greu bolnav, spectacolele au fost întrerupte pînă la însănătoșirea lui. Acest italian spunea sus și tare că e cu totul neștiutor în ale jocului de șah, deși toți ceilalți înși din suita baronului jucau destul de bine. S-au bîgat de seamă unele amănunte de același fel cînd automatul a intrat pe mîinile lui Maelzel. Există un om, pe nume Schlumberger, care îl însoțește pretutîndeni, dar care nu are altă ocupație cunoscută decît să ajute la împachetarea și despachetarea automatului. E un om de o statură cam mijlocie și foarte gîrbovit. Nu putem ști dacă afirmă că joacă sau că nu joacă șah. E însă lucru foarte sigur că n-a fost văzut nici-

odată în timpul spectacolului cu Jucătorul de șah, cu toate că a fost adesea văzut înainte și după spectacol. Mai mult încă : acum cîțiva ani, Maelzel a fost în trecere cu automatele sale prin Richmond, unde le-a și expus, credem a ști, în casa pe care o ține astăzi domnul Boissieux cu academia sa de dans. Schlumberger s-a îmbolnăvit pe neașteptate și, în tot timpul cît a zăcut, n-a mai fost nici un spectacol cu Jucătorul de șah. Faptele acestea sînt binecunoscute multora dintre concetățenii noștri. Explicația dată cu privire la întreruperea spectacolelor n-a fost boala lui Schlumberger. Fără să mai facem nici un comentariu, lăsăm în seama cititorului să tragă concluziile firești din toate acestea...”

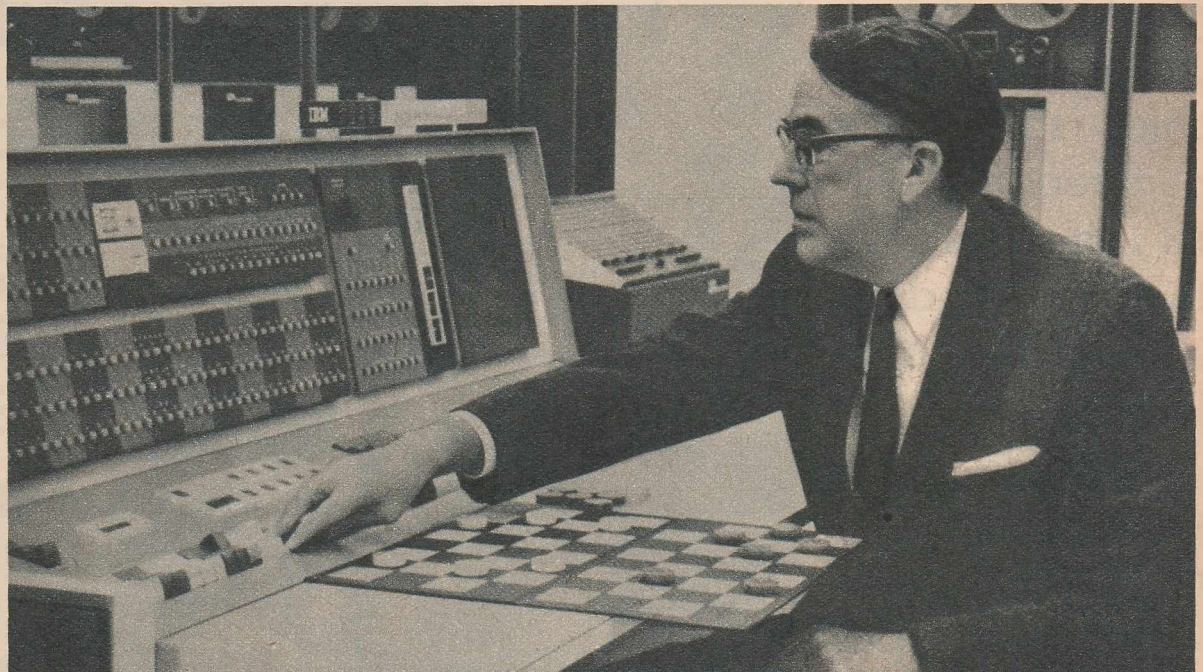
(Publicat pentru prima oară în iulie 1836 în revista „Southern Literary Messenger”)

ceea ce dovedește în mod peremptoriu existența unor reguli de joc asimilabile de către mașină.

Trebuie observat de la bun început că există mai multe tipuri de jocuri. În multe cazuri avem posibilitatea de a aplica anumite „rețete” care să conducă cu certitudine la victoria unuia dintre parteneri. Cu alte cuvinte, se aplică un algoritm fix (o rețetă !) și, grație lui, la fiecare acțiune a adversarului se știe cu precizie cum trebuie acționat. Acestea se numesc „jocuri de dicționar”, în sensul că se poate construi un indicator care să ne arate mișcările în fiecare etapă.

Există însă și alte jocuri, la care nu este cu puțință să se construiască un asemenea „dicționar” : șahul, bunăoară. Totuși, și pentru ele s-au alcătuit algoritmi, de pildă programe pentru mașinile care joacă șah. În acest gen de programare i se dau mașinii numai anumite reguli de comportare, mașina stabilind singură mișcarea pe care trebuie s-o facă într-o anumită etapă a jocului.

Cum acționează un astfel de „șahist” automat ? Prin programare se acordă pieselor o anumită valoare numerică. De exemplu, se poate

Dr. A. L. Samuel, de la laboratoarele „International Business Machines” (S.U.A.), joacă dame împotriva automatului inventat de el însuși. De regulă, mașina cîștigă.

conveni ca pionul să aibă valoarea 1, regina valoarea 10, iar regele valoarea 1.000. În fiecare etapă a jocului mașina calculează toate variantele posibile pentru cîteva mutări (două sau trei), alegînd cea mai favorabilă situație pentru ea și la cea mai defavorabilă situație pentru adversar.

După cum este și firesc, se constată că mașina se comportă foarte bine în finaluri și deschideri, dar eșuează în mijlocul partidei. Explicația este simplă. În finaluri, numărul combinațiilor posibile este foarte mic. În ceea ce privește deschiderile, mașina joacă anumite variante înregistrate în memoria sa, lucrînd deci ca o „mașină dicționar”.

În jocul „de mijloc” situația se schimbă : nu se poate merge nici pe

metoda „dicționar”, nici pe linia analizării tuturor variantelor posibile în multe mutări înainte, deoarece numărul variantelor crește foarte repede. Admițînd că la un moment dat albul are 50 de mutări posibile, iar negrul tot atîtea răspunsuri, rezultă că o singură mutare cere analizarea a $50 \times 50 = 2.500$ de variante. Analizarea completă a două mutări înseamnă analizarea a $2.500 \times 2.500 = 6.250.000$ variante, iar analiza a trei mutări echivalează cu studierea a $2.500 \times 2.500 \times 2.500 = 15.625.000.000$ variante. Memoria mașinilor actuale nu le poate cuprinde pe toate.

STRATEGUL AUTOMAT

În ultimul timp au apărut categorii noi de mașini, cărora nu li se dă dinainte algoritmul. Iată, de exemplu, un calculator programat pentru jocul de dame.

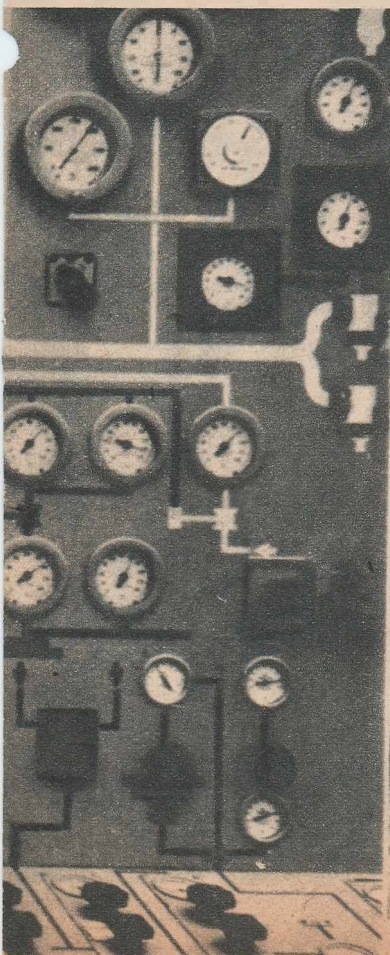
Mașinii i se transmit numai regulile de joc, fără însă să dispună de un algoritm pe baza căruia să joace în vederea cîștigării partidei ; deci în primele partide mașina joacă la învîmplare. Dar la sfîrșitul fiecărei partide automatului i se comunică — de exemplu prin apăsarea unui buton — dacă a cîștigat sau a pierdut.

Evident, la început mașina pierde aproape mereu. Programul mașinii este însă astfel întocmit încît ea „învață” din experiența partidelor jucate, își ameliorează strategia și, în scurtă vreme, începe să cîștige în mod frecvent, pentru că în cele din urmă să învingă pe... constructorul său, în ciuda stratagemelor acestuia.

Dacă se începe cu mașina un alt joc, ea își restructurează strategia în funcție de noile reguli. Cu alte cuvinte sîntem în prezența unei categorii noi de mașini, care poate fi denumită „strategul automat”, deoarece își dezvoltă singură o anumită strategie de joc.

Această nouă familie cibernetică este deosebit de interesantă, deoarece demonstrează posibilitatea de a se construi mașini capabile de a se autoperfecționa, de a se orienta precis către un scop fixat de constructor. Desigur, nu putem trage de aici concluzia greșită că astfel de mașini ar putea acționa atunci cînd intervin factori de ordin social sau moral.

Fără îndoială că în anii următori ciberneticienii vor reuși să creeze „strategi automați” tot mai perfecționați, în stare nu numai să joace diverse jocuri, ci să-l și ajute pe om în diverse domenii de activitate.

◀ O mașină modernă, sute de manete, butoane, indicatoare. Ciberneticienii construiesc azi automate care joacă șah, dame..., dar nu pentru amuzament sau glorie sportivă, ci în scopul de a studia perfecționarea mașinilor cibernetiche „autoeducabile”, care mîine vor dirija în mod eficient și sigur procese de producție.

La început i s-a spus numai „contrabandă de război”. „Tratatul de la Pirinei” din 1659, apoi cel de la Utrecht, din 1713, au stipulat în principiu ca obiecte ale acestuia armamentul, în general, precum și „toate obiectele care servesc la purtarea războiului”. În cazul fortărețelor asediate s-au adăugat și alimentele.

Vremurile au evoluat însă, iar noțiunea de contrabandă a căpătat un înțeles mai larg. În zilele noastre ea cuprinde — după cum vom vedea în paginile de față — o largă varietate de materiale, de la arme pînă la piese arheologice și tipărituri pornografice.

Vama londoneză confiscă un transport masiv de literatură pornografică.

TRABANDA

Maria Vincent — o cîntăreață dintr-un cabaret parizian implicată într-un proces pentru trafic de stupefiante. Ea se afla în legătură cu un „gang” internațional condus de un om de afaceri libanez, Sami Khouri.

unie 1964. Poliția italiană descoperă o vastă rețea internațională de contrabandă cu stupefiante. Din portul Genova, care servea drept centru de triere, stupefiantele își continuau drumul peste ocean. Organizații plăteau marfa cu o monedă destul de neobișnuită: zeci de mii de pistoale destinate marinariilor care aduceau opiul din porturile Orientului... Dar care era proveniența pistoalelor?

...Septembrie 1964. Doi ofițeri din contingentul suedez al forțelor O.N.U. aflate în Cipru încearcă să treacă prin contrabandă două camioane încărcate cu diferite tipuri de arme destinate cipriților turci. De unde venea acest material de război?

...Octombrie 1964. Dictatorul haitian François Duvalier are urgentă nevoie de arme. Guvernul american a interzis însă livrarea de echipament militar regimului președintelui Duvalier. Cu toate acestea, armamentul sosește... Două avioane de tip T-28 decolează din Texas spre Mexic, iar de acolo zboară spre Port-au-Prince. Un alt lot de douăzeci de avioane de luptă este livrat lui Duvalier. Un agent al dictatorului haitian e arestat în statul Florida, exact în momentul cînd încerca să scoată din Statele Unite câteva sute de lăzi cu muniții. De unde proveneau avioanele, cine trimitea tot acest material de război?

De asemenea, care este originea puștilor mitraliere, grenadelor de mîină, aruncătoarelor de mine, munițiilor ascunse în sicrie și transportate în toiuș luptelor din Katanga în autocamioane cu șoferi travestiți în călugări?...

„INTERARMCO” ÎN ACȚIUNE

În preajma primului război mondial a apărut în istoria negoțului de moarte un bătrînel ce arbora o eleganță căutată; avea aerul cel mai nevinovat din lume și purta o floare la butonieră. Se numea Sir Basil Zaharoff. Dintr-un obscur comis-voiajor grec el se transformase într-un aristocrat englez, devenind apoi unul dintre cei mai bogați oameni din lume. Se ocupa cu traficul de arme.

Dacă privești fotografia unui anume Sam Cummings, te frapază același aer de om neînsemnat. Săptămînalul american „Newsweek” scria despre Cummings că „are un chip de prunc”. Numai că, departe de a avea nevinovăția pruncilor, acest om cu fruntea joasă și ochii mici, neexpresivi, este considerat unul din așii contrabandei de mare anvergură. Cummings este una și aceeași persoană cu patronul firmei „International Armament Corporation” — „Interarmco” — cea mai mare companie pentru comerțul particular cu arme.

...Taxiul se oprește în fața unei case de la periferia orașului Hamburg. Un cunoscut comerciant vest-german de arme își poartă oaspetele în salon. Discuția e scurtă. Traficantul hamburghez oferă 10.000 de carabine (data fabricației 1944) și 2.000 mitraliere. Vizitatorul — care vorbește germana cu un pronunțat accent american — nu este mulțumit. Are nevoie de 40.000 de carabine și 40 milioane de încărcători cu cartușe, ce urmează să fie livrate Portugaliei de către firma „Interarmco” pe care o reprezintă. Autoritățile de la Lisabona au nevoie de aceste arme pentru a putea înarma pe plantatorii portughezi din Angola și Mozambic împotriva patrioților, căci rezervele de armament N.A.T.O. de care dispun nu pot fi distribuite plantatorilor din Angola. Agentul cheamă la telefon pe șeful „Inter-

armco”-ului. „Nu deschidem magaziile centrale — răspunde Cummings. Armele să fie procurate în Europa. Acum să-mi arăți ce poți”.

Agentul lui „Interarmco” cutreieră Europa. Gustav Bodorsky îi oferă 20 de milioane de cartușe cu 44 de dolari mie de încărcători, iar avocatul Hausch din Bremen 40.000 de carabine (data fabricației 1944) și 40 milioane de încărcători. Exact cantitatea necesară!

Dar ce înseamnă oare „data fabricației 1944”?

După capitularea Wehrmachtului hitlerist au fost capturate — în stare mai bună sau mai proastă — cantități uriașe de armament. Pe cîmpurile de luptă zăceau tancuri arse, tunuri sfărîmate. Toate acestea au fost cumpărate ca „fier vechi”, recondiționate și revîndute la „prețuri convenabile” de către „Interarmco” la bursa neagră a materialelor de război. Și astfel pînă astăzi puști și alte arme hitleriste continuă să semene moartea în Angola, se află în mîinile jandarmilor și mercenarilor lui Chombe în Congo, trec prin contrabandă în posesia rasiștilor din Rhodesia de sud și din Republica Sud-Africană. „Interarmco” și asociații săi au aprovizionat de asemenea cu arme pe fasciștii din O.A.S., pe Trujillo, pe Batista, iar azi trimit arme și avioane lui Duvalier în Haiti și altor dictatori din America Latină.

„Interarmco” — citim într-una din reclamele publicate de Cummings în presă — pune la dispoziția țărilor care doresc să-și modernizeze armamentul experți tehnici și echipament... Datorită rețelei sale comerciale care cuprinde întregul glob, „Interarmco” dispune de posibilități unice... de a vă livra echipamentul militar dorit, practic, de orice model... Prețurile „Interarmco” sînt reduse datorită faptului că firma achiziționează și vinde cantități mari pe piața mondială... Așadar nu este vorba numai de arme vechi, recondiționate. Nu, deoarece datorită legăturilor pe care le au

Ion ASZÓDY

(Continuare în pag. 12)

Xeros, Cipru, 25 septembrie 1964. Doi ofițeri din contingentul suedez al forțelor O.N.U. au fost arestați pentru contrabandă de arme. În fotografie, o parte din armamentul descoperit.

CONTRABANDA

cu concernele industriei de război, traficanții de arme își procură armament ultramodern. „Interarmco” posedă o rețea care cuprinde 14 societăți, dintre care opt funcționează în Europa. Cummings a achiziționat în Europa chiar și o bancă proprie — Banque Gènevoise de Commerce et de Crédit — a înghițit firme mici, înființând fabrici producătoare de piese de schimb și, mai ales, de muniții. Căci puștile, mitralierele, acești balauri cu milioane de guri au nevoie de hrană...

Și armele călătoresc spre acele regiuni ale globului unde persistă încordarea, unde mocnesc focare de război. Armele călătoresc într-o lume ale cărei popoare doresc pacea și urăsc războiul, dar unde comerțul cu arme nu este interzis pentru că aparține „inițiativei particulare”.

ÎN LUPTA CU „DIABOLUL ALB”

Heroina este un praf alb, ce se prepară din morfină, care, la rândul ei, provine din opiu.

Țările de baștină ale opiumului se află în Asia și în Orientul Apropiat. De acolo, pe diferite căi ocolite și ilegale, el sosește în Europa unde, în laboratoare secrete, se transformă în heroină. Apoi, cea mai mare parte a heroinei ajunge, prin contrabandă, în America.

Contrabanda de stupefiante a devenit un adevărat business internațional. Bandele de contrabandiști dispun de avioane, elicoptere și automobile rapide, au posturi de radioemisie și folosesc coduri secrete. Proportțiile businessului sînt ilustrate și de faptul că vapoare întregi sînt închiriate numai pentru ca printre tonele de încărcătură obișnuită să fie strecurată și heroină.

Potrivit datelor publicate de revista „Paris Match”, materia primă necesară obținerii unui kilogram de heroină costă aproximativ 440 de dolari; spezele de transport (ilegal), cele de laborator (secret), comisionul samsarilor — toate acestea la un loc ridică prețul heroinei care, o dată ajunsă în America, valorează deja 10 mii de dolari. În rețeaua vastă a distribuției se scumpește din nou, iar cînd ajunge în doze mici la consumator atinge fabulosul preț de 350-400 mii dolari! Da, „diabolul alb” este o marfă scumpă! Sclavii heroinei din America jertfesc anual 3 miliarde de dolari pe altarul viciului lor! Profiturile mari oferă șefilor de bandă posibilitatea de a-și cumpăra impunitatea și libertatea de acțiune. Și astfel dacă chimiștii, agenții, plasatorii care stau pe treapta mai joasă a ierarhiei bandelor mai sînt prinși cîteodată, „bossii”, conducătorii, scapă aproape întotdeauna.

Căci, trebuie spus, în luptă cu bandele internaționale ce se ocupă cu traficul de stupefiante se află, în afara „Biroului de narcotice” al O.N.U., aproape toate organizațiile polițienești din lume. F.B.I. din Statele Unite, Sûreté din Franța, Scotland Yard din Marea Britanică, poliția din R.F.G., Interpolul (Organizația internațională de poliție), precum și toate organele polițienești din Europa occidentală, America Latină și Asia posedă secții speciale de luptă împotriva contrabandei de stupefiante. Numai într-un singur an, în 1963, în Statele Unite au fost arestați 13 mii de contrabandiști. În același an au fost confiscate în diferite părți ale lumii 39 de tone de opiu și o jumătate de tonă de heroină. Această cantitate reprezintă însă numai o infimă parte din ceea ce, prin rețeaua de „plasatori”, le-a parvenit consumatorilor. Heroina circulă ascunsă în tălpile pantofilor, în copertele cărților, înăuntrul păpușilor, în cutii de conserve, în ouă dinainte golite de conținut, în fundul dublu al geamantanelor...

Dar pe măsură ce lupta se ascute, pe măsură ce tot mai mulți agenți de legătură sînt descoperiți și arestați, se intensifică și acțiunea de contrabandă. Astfel, în urma confiscării unor cantități mai mari de heroină, pe piață apare așa-zisa „foame de heroină”. Prețurile urcă vertiginos și în aceste împrejurări nu există nici un risc pe care traficanții să nu-l înfrunte pentru a obține 500-600 mii de dolari pe un kilogram de heroină! În același timp, se remarcă și un alt fenomen: pe măsură ce crește numărul „curierilor” arestați, crește și cantitatea de heroină descoperită la ei. Ceea ce denotă arăt intensificarea traficului de stupefiante, cît și sporirea numărului consumatorilor.

„DIPLOMAȚII HEROINEI”

Ofensiva pornită împotriva heroinei a dat rezultate mai ales atunci cînd organizațiile poliție-

nești ale mai multor țări și-au coordonat acțiunile. O astfel de acțiune au pornit în 1960 S.U.A., Franța, Canada, Mexicul și Interpolul.

În octombrie 1960, colonelul italian Francesco Fassio, ofițer superior din statul major N.A.T.O., îmbrăcat civil, s-a urcat în expresul Paris-Roma. La frontieră, ridicînd perna pe care se instalase ofițerul, vameșii francezi au găsit un sac de voiaj conținînd 1,2 kilograme de heroină și 800 grame de hașiș.

În același octombrie al anului 1960 a fost arestat Mauricio Rosal, ambasadorul Guatemalei în Belgia și Olanda, tocmai în momentul cînd împărțea cu un complice al său un transport de 50 kilograme de heroină. 17,5 milioane de dolari! Ancheta a continuat. În 1962 a fost arestat, apoi pus în libertate provizorie din cauza lipsei de dovezi, un anume Anthony Fucca. El încerca să scoată din ascunzătoare „transportul” deși știa că este filat. Din cauza „foamei de heroină”, cantitatea ascunsă valora 24 milioane de dolari (600.000 de dolari kilogramul)! Fucca a fost prins în momentul cînd scotea dintr-o pivniță a cartierului Bronx (New York) cea mai mare cantitate descoperită pînă atunci asupra unui singur contrabandist: 40 kilograme de heroină. Ancheta și-a urmat mai departe cursul și a mai durat doi ani. Firele indicau direcția Canada...

Și într-adevăr, în depozitul de bagaje de mină al gării din Montreal poliția a găsit patru geamantane pline cu heroină. Detectivii au înlocuit heroina cu făină, lăsînd totuși cîte o cantitate de drog în fiecare geamantan. Contrabandiștii au ridicat geamantanele și le-au trimis la New York.

Februarie 1964. Ne aflăm într-unul din cele mai elegante hoteluri ale orașului New York. Ambasadorul Mexicului în Bolivia sosește de la aeroport. Are o deosebită grijă de bagajele sale, ceea ce de fapt nu este un lucru neobișnuit din partea unui diplomat. Dar Salvador Pardo Boland a fost surprins de agenții Interpolului în momentul cînd scotea heroina din fundul dublu al geamantanelor. Cantitatea găsită: 60 kilograme. În același timp a fost arestat și Juan Arizti, care era pe cale de a fi numit ambasador al Uruguayului...

Uneori poliția este ajutată în acțiunile sale chiar de lupta acerbă pe care o duc între ele bandele de gangsteri. Anul acesta au fost găsiți morți în diferite închisori mexicane trei deținuți condamnați pentru trafic de stupefiante. Conform concluziei anohetatorilor este vorba de „suprimarea unor martori incozi” de către organizațiile de gangsteri. O crimă asemănătoare a atras atenția poliției americane asupra lui Joe Valachi. Condamnat la 15 ani închisoare, Valachi și-a ucis un „tovarăș de suferință” bănuind că acesta primise sarcina de a-l „lichida” pe el. Pentru a scăpa de pedeapsa capitală, Valachi a făcut destăinuirii senzaționale asupra organizației interlope cu vaste ramificații denumite „Cosa nostra”, din care făcea parte din 1930 și

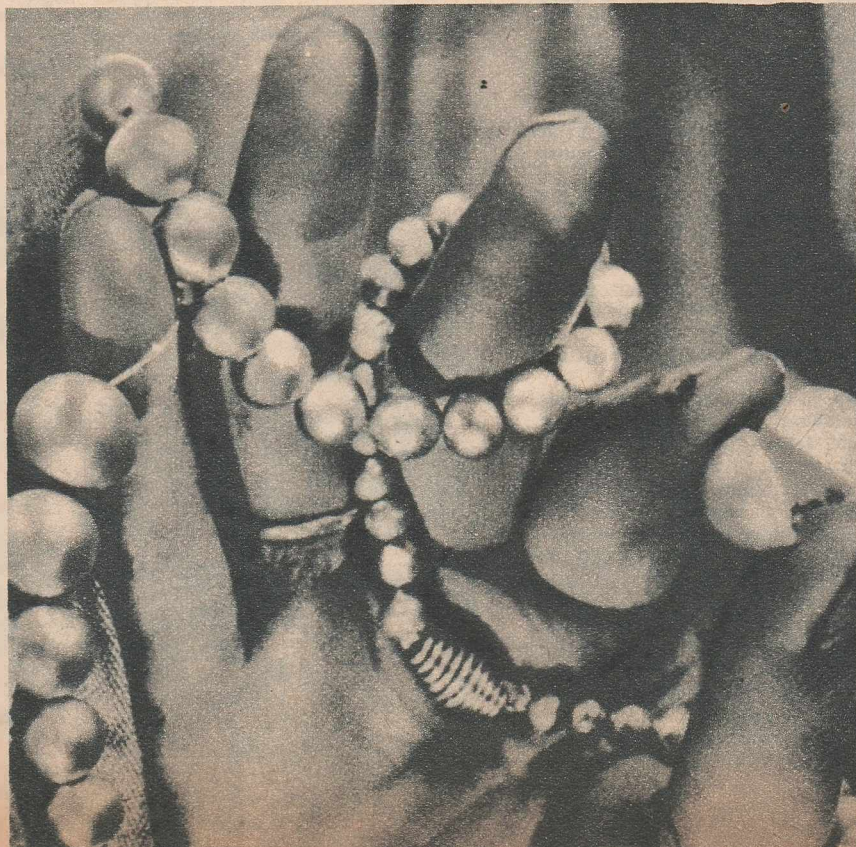
în secretele căreia F.B.I. nu reușise să pătrundă pînă atunci. Anul acesta poliția americană a început o „ofensivă majoră” — cum a numit-o „New York Times” — împotriva acestei organizații care, printre altele, se ocupă și cu traficul de stupefiante. Presa, televiziunea, radioul, frunțașii vieții publice îndeamnă la luptă împotriva toxicomaniei. Rezultatele? Referindu-se la o anchetă în legătură cu acest adevărat „flagel național” și lupta împotriva sa în S.U.A., ziarul „New York Times” scria la 17 septembrie 1964: „Din interviurile acordate a reieșit că s-au realizat unele progrese pe diferite fronturi de luptă contra stupefiantelor, dar s-a constatat și un pesimism larg răspîndit în ce privește repurtarea unor succese rapide...”

Cu același prilej ziarul atrage atenția și asupra unui alt aspect al toxicomaniei: folosirea nemijlocită de frunze cu conținut narcotic. În regiunea de sud a Mării Roșii, în Etiopia, Africa de nord-est și în Yemen suptul frunzelor de khat este practicat de secole. Un mare număr de oameni care trăiesc pe înălțimile Anzilor sug frunza de coca, cu un conținut bogat de cocaină. Bazîndu-se pe faptul că această formă a toxicomaniei este atît de înrădăcinată pe platoul Anzilor, contraban-

Cămila aceasta este condamnată (fotografia din dreapta). Cu ajutorul detectorului s-a descoperit că ea a fost pusă să înghită pungi de cauciuc (fotografia de sus) umplute cu hașiș pur. Asemenea scene dramatice sînt frecvente la secțiile de poliție din deșertul Sinai, care au de-a face adesea cu contrabanda de hașiș.

În aparență perle ca multe altele; în realitate ele ascund un transport de cocaină...

diștii desfășoară în această parte a Americii Latine o vastă activitate având ca obiect atât frunzele de coca, cât și cocaina extrasă din aceste frunze. Bine înarmați și înzestrați cu bărci rapide, ei traversează lacul Titicaca din Bolivia până în Peru și regiunile înalte ale Anzilor. Din Peru cocaina ajunge prin Panama și Mexic în Statele Unite. „Autoritățile locale nu-i pot prinde pe contrabandiști, încercările de a se limita acest trafic nu au avut succes” — scrie „New York Times”.

Dar organizațiile de contrabandiști controlează nu numai traficul ilegal de stupefiante, ci și contrabanda de valută, de pietre prețioase, de mărfuri de lux și de aur.

GANGSTERII AURULUI

Ajai Mitra, diplomat indian și reprezentant al țării sale la Agenția internațională pentru energia atomică, a fost găsit mort în apartamentul său din Viena. Poliția austriacă a stabilit că tânărul diplomat indian primise vizita a doi necunoscuți și consumase cu ei o sticlă de coniac. Înainte de plecare, misterioșii vizitatori avuseseră grijă să șteargă amprente digitale de pe sticlă, de pe

paharele lor și de pe alte obiecte din cameră. La autopsie medicii au constatat că moartea lui Ajai Mitra a fost provocată de o masivă doză de lumninal amestecat cu o otrăvă orientală necunoscută. În cadrul anchetei soția lui Mitra a declarat: „Soțul meu îi urmărea pe contrabandiștii de aur...”

Contrabanda de aur curge ca un adevărat torrent spre frontierele Indiei pentru că în această țară, al cărei subsol este sărac în aur, prețul metalului galben este de două ori mai mare decât în Occident. Cu ajutorul lui Ajai Mitra autoritățile indiene au stabilit că acțiunea este organizată de un trust internațional sui-generis care introduce metalul prețios în India prin intermediul unor turiști, oameni de afaceri, marinari, aviatori și chiar diplomați. Au fost descoperite, de pildă, automobile având volanele, șasiurile și alte piese din aur masiv, camuflat sub un strat de vopsea de lac. Pe aeroportul din Delhi a fost arestat funcționarul franchist José-Maria Alcon. El a devenit suspect vameșilor din cauza mișcărilor sale stângace. La percheziție s-au găsit asupra lui 17 kilograme de aur în plăci prinse de corp cu ajutorul unor plasturi. De asemeni la bordul unui vas — în bărcile de salvare, în ventilatoare,

la infirmerie și chiar în coșurile de gunoi — vameșii au descoperit ascunse plăci de aur în valoare de 3,8 milioane de rupii! În ultimii ani, autoritățile indiene au confiscat aur de contrabandă în valoare de peste 40 milioane de rupii. Cifra care, ca și în cazul stupefiantelor, nu reprezintă însă decât o foarte mică parte — 10 la sută — din cantitatea de metal galben introdusă ilicit în țară.

DIAMANTELE, CAFEAUA ȘI „TILHĂRIA ARHEOLOGICĂ”

În cazul diamantelor, activitatea de contrabandă îmbracă un alt aspect. Aici contrabanda este organizată de către concerne rivale. În Sierra Leone de pildă, unde cele mai importante terenuri diamantifere aparțin firmei Sierra Leone Selection Trust, negustorii bogați, așa-zii „alhaji”, cumpără pietre extrase de pe terenurile lui Selection Trust sau „spălate” în timpul nopții în gropile „ilicite”. Alhajii plătesc o piatră de 12 carate cu 400 lire sterline, apoi o revind în Liberia cu 20.000 sau 25.000 lire. La un moment dat, valoarea diamantelor scoase prin contrabandă din Sierra Leone a atins dublul exportului legal. Bineînțeles, negustorii nu ar fi fost în stare să organizeze afacerea pe o scară atât de largă fără sprijinul puternic al companiilor străine, rivale ale lui Selection Trust.

Dar nu numai diamantele ci și un asemenea articol ca aromata cafea a devenit obiect de contrabandă. Paraguayul, după cum știm, nu este o țară producătoare de cafea. Și iată totuși că s-a ajuns să se exporte și de aci acest produs. Ziarul „La Nacion” din Buenos Aires relatează că la sfârșitul lunii octombrie a acestui an a fost capturat un avion care făcea naveta între Brazilia și Paraguay încărcat cu saci de cafea. Cu această ocazie s-a descoperit că în Paraguay acționează o organizație care dispune de o flotă aeriană de 20 de avioane. Fiecare aparat efectuează opt până la zece zboruri pe zi, transportând de fiecare dată în medie zece saci cu cafea crudă. Deci: 2.000 de saci de cafea pe zi! Nu este de mirare că Paraguayul a devenit în scurt timp exportator de cafea, făcând concurență Braziliei, care și așa își plasează cu destulă greutate recoltele.

Pe drumurile întortocheate ale contrabandei am ajuns și la ceea ce presa italiană denumeste „tilhăria arheologică”. Se știe că solul italian ascunde nenumărate vestigii ale civilizației antice și că Italia este „țara miracolelor arheologice”. Revista „ABC” și alte publicații italiene anunță apariția unei armate de „căutători de comori” care jefuiesc patrimoniul național și trimit în străinătate valoroasele descoperiri arheologice. Bineînțeles, și această contrabandă este o industrie bine organizată, cu centre la Londra, Zürich și Lucerna, unde piesele sînt adunate, catalogate, supuse expertizelor și evaluate. Pionierii acestui nou business nu se opresc aici: ei cumpără terenuri susceptibile să conțină vestigii antice, achiziționează la prețuri reduse piese arheologice și le revind în străinătate cu sume astronomice. Un arheolog însărcinat de Ministerul Instrucțiunii Publice din Italia cu anchetarea cazului a declarat că această contrabandă aduce Italiei pagube de un miliard de lire pe zi... Se pare că Roma a cerut altor țări occidentale să ia măsuri împotriva contrabandei arheologice. Singura țară care a răspuns pînă în prezent a fost Grecia, care suferă și ea de pe urma acestei tilhării...

De altfel această problemă a traficului ilicit de bunuri culturale a ajuns pînă și în discuția ultimei sesiuni a Adunării generale a U.N.E.S.C.O. La 1 noiembrie 1964 sesiunea a adoptat o recomandare privind împiedicarea exportului și importului ilegal al operelor de artă și de arhitectură, al cărților și manuscriselor, arhivelor, colecțiilor științifice etc. Se preconizează o vastă colaborare internațională atât pentru detectarea traficului ilicit, cât și pentru asigurarea retrimiterii în țara de origine a bunurilor culturale „exportate” în mod ilegal.

★

Contrabanda este o afacere complicată, care îmbrățișează domenii foarte variate și constituie un business deosebit de rentabil. Adevărul acesta este ilustrat, printre altele, și de „colecția” de obiecte trecute prin contrabandă de membrii unei ambasade străine, pe care a prezentat-o ziaristilor în octombrie 1964 administrația vămilor din Argentina. În această „colecție” se aflau un frigider și o mașină de spălat în care erau ascunse lingouri de aur, statuete de jad, diferite obiecte de artă, picturi, piese arheologice etc. De astă dată nu s-au descoperit săculețe cu stupefiante. Ele veniseră, probabil, pe alte căi...

Ion ASZÓDY

Cu Mihnea Gheorghiu

despre

FILMUL

CONTEMPORAN

Interesul crescând manifestat de publicul nostru spectator față de cea de-a șaptea artă este însoțit — pe lângă dorința de destindere — de setea de a se informa și instrui, exigențele lui îndreptându-se și în cinematografe spre opere de artă autentică.

Dragostea cu care este recepționată arta filmului nu se vădește numai în asaltul caselor de bilete, ci și în existența cinecluburilor din întreprinderi, în cursurile de cinematografie ale universităților populare la care oamenii muncii studenții urmăresc cu o vie curiozitate problemele de istorie și estetică a filmului, în „serile prietenilor filmului”, unde numeroși spectatori cunosc operele clasicii peliculei.

Pentru a contribui la informarea cititorilor noștri și a le satisface și pe această cale dorința lor de cunoaștere a fenomenului cinematografic ne-am adresat scriitorului Mihnea Gheorghiu, președintele Consiliului cinematografiei, solicitându-i o convorbire asupra filmului contemporan.

Venind în discuție tendințele care se afirmă în momentul de față în cinematografia mondială, interlocutorul nostru ne mărturisește:

— În industria mondială apar cel puțin zece filme artistice noi pe zi și de multe ori ești silit să le aplici dictonul „cîte capete, atîtea păreri”. Din păcate nu totdeauna avem de-a face cu păreri la care să poți medita, fiindcă pe piața filmului există cîteva rețete consacrate, ca la coc-teiluri, pe care realizatorii le aplică dintr-o perspectivă strict comercială: atîtea procente de melodramă, atîtea procente sex, cîteva urmăriri de preferință exotice, cîteva puncte de „suspensie”, cîteva „gag”-uri și un final mai mult sau mai puțin surprinzător. De exemplu 100 de milioane de dolari la soare și cîte altele. Există, de asemenea, o tendință pronunțată spre originalitatea formală, pe care snobismul unor critici la modă o ridică în slăvi. De pildă *Abisurile*. Din fericire, publicul reacționează cu destul bun-simț și astfel de filme rămîn „experimentale”, în ciuda publicității costisitoare.

Diversitatea cea mai îmbucurătoare se remarcă însă în cinematografia actuală de bună calitate. Se pot cita aci virfurile din producția unor țări cu o mare industrie de filme ca: Japonia, Anglia, U.R.S.S., Franța, Italia, S.U.A., Cehoslovacia ș.a.

Explorarea sufletului omenesc, în profunzimea lui varietate, studiul universului interior, atît de bogat, al omului de după ultimul război mondial mi se pare a fi zona demnă de luare-aminte din care creatorii dovedesc că își pot selecționa materialul filmelor lor. Explorarea realistă a acestui univers dinamic, în ambianța progresului istoric al omenirii, este cea mai interesantă și mai durabilă tendință a cinematografeii contemporane. În arta filmului apusean noua școală britanică, în frunte cu Tony Richardson și Karel Reisz, o reprezintă, după părerea mea, cu limitele ei dar și cu vădite șanse de reușită, ca în *Privește înapoi cu minie*, *Singurătatea alergătorului de cursă lungă* ori *Simbătă seara și duminică dimineața*. Ei nu sînt manierişti, căci Tony Richardson semnează și evocarea satirică *Tom Jones*.

Pe ecranele noastre au fost aduse numeroase filme prețuite în lumea întreagă pentru felurile lor calități cinematografice și majoritatea celor care au obținut premii internaționale ca, de pildă: *Vii și morți* de Stolper, *Hamlet* de Kozințev, *Ghepardul* de Visconti, *Harakiri* de Kobaiasi, *Sedusă și abandonată* de Pietro Germi, *Umbrelele din Cherbourg* de Jacques Demy și vor mai veni *Fata lui Bube* de Luigi Comencini, *America*,

America de Elia Kazan, *The best man* de Schaffner etc.

Filmele lui Antonioni, Truffaut, Jean Luc Godard, Lindsay Anderson și ale altor regizori contemporani își vor găsi, de asemenea, locul în programele cinematografelor noastre.

— *Considerați explorarea realistă a universului interior al omului contemporan drept tendința cea mai valabilă și de perspectivă. Cum se împacă totuși această tendință cu genul oarecum exterior al filmelor de mare montare și care găsesc în public o largă receptivitate?*

— În aparență, întrebarea comportă unele dificultăți. Cred totuși că pentru creșterea atributelor artistice și umane ale filmelor de mare montare, adîncirea, firește, prin mijloacele specifice genului, a conștiinței omenesci evoluînd într-un cadru autentic social e cum nu se poate mai binevenită. Și în acest sens există, desigur, superproducții cu reale însușiri artistice, filme istorice, ecranizări celebre etc. Multe din ele constituie și o bună școală pentru tehnicienii cinematografeii.

Dar nu orice film de mare montare este agreat de spectatori, după cum nu orice mic film intimist își află admiratoarele. Astăzi, pe piața mondială, cîteva superproducții costisitoare și-au adus pro-

„...Căderea imperiului roman, în ciuda unei distribuții formate din celebre capete de afis (în fotografie: Sophia Loren și Stephen Boyd) și a figurației colosale pe care și-a putut-o oferi un producător multimilionar, nu și-a acoperit încă cheltuielile...”

„...Pe ecranele noastre au fost aduse numeroase filme prețuite în lumea întreagă pentru felurile lor calități cinematografice și majoritatea celor care au obținut premii internaționale, ca: Hamlet al lui Kozințev (fotografia ni-l prezintă pe Innokenti Smoktunovski în rolul titular)”

ducătorii în pragul falimentului. *Căderea imperiului roman*, în ciuda unei distribuții formate din celebre capete de afiș și a figurației colosale pe care și-a putut-o oferi un producător multimilionar, nu și-a acoperit încă cheltuielile. Nici *Cleopatra*. Nici *Fiul Soarelui*. Cu toate acestea, genul respectiv continuă să tenteze casele de filme, fiindcă supercinemascopul în culori opune o rezistență mai sigură televiziunii în țările în care cinematograful parcurge o criză acută de spectatori.

— Lupeni '29, Tudor se înscriu în seria filmelor de mare montare. Dat fiind valoarea lor realizare și succesul de public ce l-au reperțat, studiourile noastre vor insista pe această linie?

— Pentru noi, filmul de mare montare este, în primul rând, un film popular, menit să evoce evenimentele în care masele joacă un rol activ. Conținutul amplu și generos al unor asemenea filme, a căror acțiune se petrece, de obicei, în peisajul splendid al țării noastre, acordă operei cinematografice atributul unui factor important în educația patriotică și artistică a spectatorilor. *Lupeni '29*, *Tudor*, *Neamul Șoimăreștilor* și celelalte, înscrise în planul epopeii noastre naționale cinematografice, ce vor apărea în anii următori, exprimă o asemenea concepție despre „filmul-gigant”. Pelicula solemnă de 70 mm, ca și cea modestă de 16 mm sînt utile, ca vehicule de cultură, fiecare la locul ei, atunci cînd avantajul tehnic e pus în serviciul conținutului, a funcției ideologice a filmului și este adecvat formei de expresie aleasă de artistul creator.

— În vederea progresului în continuare a cinematografului romînesci ce credeți că e esențial în momentul de față?

— Pentru a atinge concret acest „esențial” ne stau la îndemînă multiple căi. Anii din urmă au prilejuit autorilor producției naționale de filme fructuoase întîlniri cu opere și personalități prominente din aproape toate țările. Pe lîngă contactele directe, realizate în țară și peste hotare, în secțiile de creație ale asociației cineaștilor principali noștri creatori de filme au posibilitatea să fie la curent cu tot ce este nou și valoros în cinematografia mondială, să pătrundă înarmați cu argumente serioase în arena unei ample și delicate debateri estetice. Presa noastră de specialitate a discutat în ultima vreme, de pe fundamente trănice, probleme actuale din lumea artei filmului: rolul subiectului și în general al acțiunii dramatice în cinematografie, despre postulatele comicului, despre separația genurilor, despre așa-numitul „tragic al neînțelegerii” („incomunicabilitatea”), iubire și erotism, eroul obișnuit, limitele melodramei, o serie de idei legate de filozofia istoriei și cîteva din infinitele aspecte ale libertății și necesității în lumea de azi. Mai sînt și altele, de bună seamă; sfera lor de interese nu se poate nici măcar enunța în cîteva fraze. Dar nu există nici una în care un cineast, înarmat cu o concepție înăntoasă despre viața poporului său și despre rolul propriei sale arte în progresul artei naționale și mondiale, să pătrundă indiferent. Pentru că indiferența este anticamera morții talentului. E îm-

...și vor mai veni Fata lui Bube de Luigi Comencini (în fotografia din stînga o remarcăm pe cunoscuta actriță Claudia Cardinale), America, America de Elia Kazan...” (în fotografia din dreapta, o scenă din film).

„...Conținutul amplu și generos al unor asemenea filme, a căror acțiune se petrece, de obicei, în peisajul splendid al țării noastre, acordă operei cinematografice atributul unui factor important în educația patriotică și artistică a spectatorilor...” (în fotografie — doi dintre interpreții principali ai filmului Tudor : Lica Gheorghiu și Emanoil Petru).

bucurător de remarcat faptul că o dată cu dezbaterile unor chestiuni de natură profesională, și acelea privind teoria artei filmului au înregistrat la noi pași înaintea. Problema de fond a cinematografului rămîne cea a responsabilității față de conștiința maselor de spectatori.

— Și, fără îndoială, că în afară de acest postulat moral în planul multilateral al cinematografului se prevăd măsuri care să ducă mai departe filmul național.

— Firește. Măsuri de care răspund și pe care le dezbate creatorii și tehnicienii noștri în adunările periodice pe secții ale asociației lor profesionale, în plenarele lărgite ale Consiliului cinematografic, în presă. De aceea rămîn puține lucruri de declarat și mai multe de făcut...

— Și printre care presupunem că se acordă o deosebită atenție ariei tematice a viitoarelor noastre filme.

— Da. Și în această privință ne propunem să fim mult mai prezenți în „timpul vieții noas-

tre”. Să abordăm cu mai multă exigență teme de interes larg, teme de arzătoare importanță omenescă din zona de dincolo de orizontul comod (cenușiu sau roz) al creatorului rupt de realitate, teme interesante pentru orice spectator din lume. Comoditatea intelectuală în care huzurește încă schematismul va fi, cea dintîi, asanată. În domeniul conștiinței omenesci, în bătăliile sensibile ale căreia se alege azi grîul de neghină, este interzis să se intre cu suficiența elefantului într-un magazin de porțelanuri, cum se mai întîmplă prin unele dintre filmele noastre.

Dacă la noi ar fi primitiv și absurd să pună cineva problema „incomunicabilității”, este, dimpotrivă, foarte util să se dezbate aceea a responsabilității. În fond, a triumfului conștiinței noastre socialiste. Domnișoara Nastasia își certa megieșele din mahala spunîndu-le: sînteți răi, fiindcă sînteți proști. Ignoranța aliată cu reaua-credință este inamicul numărul unu al progresului. În bătălia pentru demascarea și înfrîngerea acestui inamic cinematografia intervine cu armele celei mai mari puteri a artei prezentului.

— Legat de ridicarea pe o treaptă mai înaltă a tematicii filmelor noastre aveți, în vedere, desigur, și problema mijloacelor de expresie cinematografică?

— E aici o preocupare a noastră de prim ordin. În acest sens, urmărim sporirea profesionalizării creatorilor noștri de filme. Munca regizorilor a înregistrat un serios salt calitativ, dar secretele meseriei nu ne stau încă pe deplin la îndemînă. Montajul artistic e încă defectuos, iar munca cu actorii și în general chestiunea actorilor de film ne preocupă tot mai stringent. Există un plan de măsuri în această direcție și nădăjduim să găsim o soluție care să evite dezavantajele „star-sistem”-ului, dar să nu neglijeze popularizarea talentelor consacrate și desăvîrșirea elementelor tinere.

Avem tehnicieni buni, practicieni și inovatori iscușiți. Datorită înzestrării continue a studiourilor, ei se vor perfecționa în condițiile cele mai favorabile. Schimbul de experiență organizat în sistemul cinematografului naționale și schimburile cu străinătatea constituie o pîrghie însemnată în studiul și documentarea pe mai departe a lucrărilor noștri.

Am certitudinea că azi, cînd se împlinesc 15 ani de la primul film de lung metraj realizat de cinematografia noastră socialistă, într-o progresie admirabilă (1 film în 1949, 8 filme în 1959 și 16 filme în 1965) putem privi cu deplin optimism viitorul producției naționale de filme.

Interviu luat de Traian STOICA

De la una la alta

POVEȘTEA VORBEI

CITEVA DIMINUTIVE LATINEȘTI

De la numele unor obiecte se formează, cu ajutorul unor terminații caracteristice, diminutive — cuvinte care se aplică aceluiași obiecte, dar de dimensiuni reduse. Procedul era folosit și în latinește: virga însemna „nuia”, iar virgella „nuielușă”. Perechea aceasta de cuvinte a fost moștenită în românește sub forma vargă — vergea. Dar se ivesc și situații de alt tip:

Unguis era o unghie obișnuită, iar unguia o unghie mică; pila însemna „minge, bilă, sferă”, în timp ce diminutivul său pilula avea sensul „minge, bilă mică”. S-a întîmplat că tocmai aceste diminutive există și în limba română, unguia devenind unghie, iar pilula sub forma pilulă ajungînd la noi, prin intermediul limbii franceze, în timp ce cuvintele lor de bază (unguis, pila) n-au supraviețuit. Tocmai din cauza aceasta nu ne mai putem da seama că unghie și pilulă au fost la origine diminutive.

Mai curios este că uneori sînt reprezentate în românește atît cuvîntul de bază, cît și diminutivul său, și totuși aceasta din urmă și-a pierdut caracterul de diminutiv. Ba, mai mult, nici nu mai simțim că cele două cuvinte fac parte din aceeași familie:

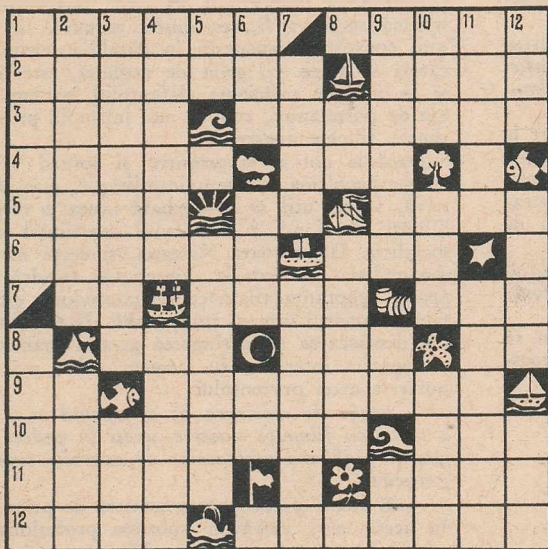
Rota însemna în latinește „roată”, avînd ca diminutiv

pe rotula (sistemul de derivare e același ca la pila — pilula). Rota a devenit roată, iar rotula, prin intermediul limbii franceze, a fost împrumutat cu o pronunțare aproape identică cu cea din latină. Pentru noi rotulă nu înseamnă însă „rotiță”, ci „os de la articulația genunchiului”. Din pricina evoluției sensului (rotiță — obiect asemănător cu o rotiță — os în formă de disc) legătura cu roata s-a pierdut. Diminutivul lui lingua era lingula; ni s-au păstrat ambele cuvinte (limbă, lingură), cu rezerva că al doilea și-a schimbat sensul, printr-o comparație: lingula era pentru romani o „limbă mică”, pe cînd lingură e numai un obiect asemănător intrucitva cu limba. Transformările fonetice suferite de lingua ca și de lingula le-au „înstrăinat” unul de altul și diminutivul a încetat să mai fie diminutiv. Pentru a exprima ideea de „lingură mică” rominii au creat un cuvînt nou: lingu-riță.

O poveste asemănătoare au cuvintele latine circus (= cerc) și circellus (= cerculeț), moștenite sub formele cerc și cercel. Pentru că azi cercel nu mai înseamnă „cerc mic”, el nu mai e nici diminutiv și nici nu mai face parte din familia lui cerc.

Sorlin STATI

Navală

ORIZONTAL : 1) Stîlpul corăbiei — În fața vasului. 2) Mai mare pe mare (pl.) — Odgon cu care se trage un vas în susul apei. 3) Vîslă — Vînturi... neprielnice navigației. 4) Greșeli — În larg cît vezi cu ochii. 5) Numele uneia din cele trei corăbii cu care Columb a traversat Atlanticul — În medicină! — Pește de mare (pl.). 6) Inciră — Pe cal. 7) Avarie la pupa! — Ce-a mai rămas — Animal de tracțiune, de mare și... de bătaie. 8) Riu în R. P. Bulgară — Promontoriu — A oferi. 9) Ustensilă la... colac! — Nave cu motor. 10) Loc de trecere spre... navă — Plasă... la orice navă! 11) Vase (reg.) — Mult folosit. 12) Adăpostul navelor — Curățirea fundului mării cu ajutorul unor nave special amenajate.

VERTICAL : 1) Partea navei care stă în apă — Navă. 2) Li s-au înecat corăbiile — Magazia vasului. 3) Cîrmaci — Punct cardinal. 4) Locul unde a eșuat corabia legendarului Noe — Funie cu care se leagă o casă de țarm sau de alte nave. 5) Rădăcină — Un anumit catarg (pl.). 6) Glumă fără... poancă — Fire care... se încurcă — Pronume. 7) Stat în Asia — Studiază la geografie hărțile, vînturile, curenții. 8) Ape! — Strîncă. 9) Intreceri sportive nautice — La revedere — În fugă! 10) Cîntec de slavă — Lăitmotiv al unui concert batracian — Vas. 11) Otravă — Iese la suprafață. 12) Indicator la busolă (pl.) — O pinză-n larg — În cele din urmă ancorate!

H. ALIMAN

Dezlegarea jocului „ANTRENAMENT” apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) DUCĂ — OPRITOR. 2) AȘEZA — LELITA. 3) NIT — PLACAT — T. 4) S-ATRAS — RĂMĂ. 5) ANTRENAT — NAT. 6) TAIAT — TUNICA. 7) OV — SAL — ROCA. 8) ROTATIV — D — RU. 9) DAT — PAGUBAS. 10) CAL — VALURI — U. 11) ARIPI — EMISAR. 12) PIERDUTĂ — APA.

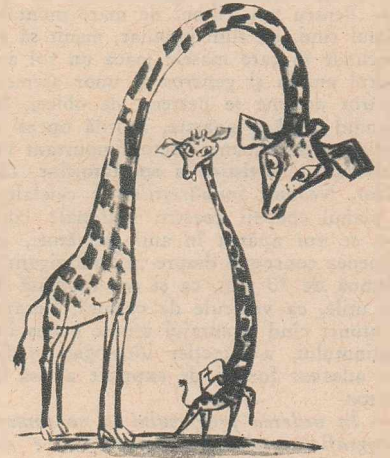
UMOR

FALS TRATAT DE ZOOLOGIE

de Gh. CHIRIAC

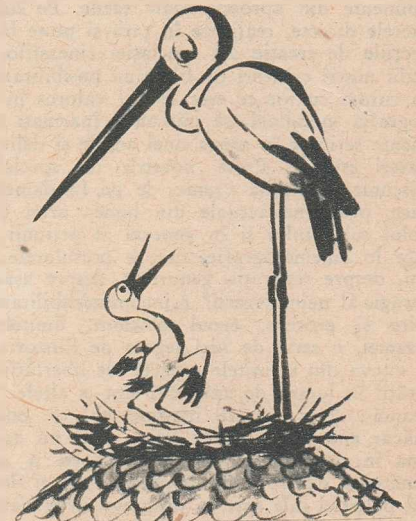
Fără cuvinte.

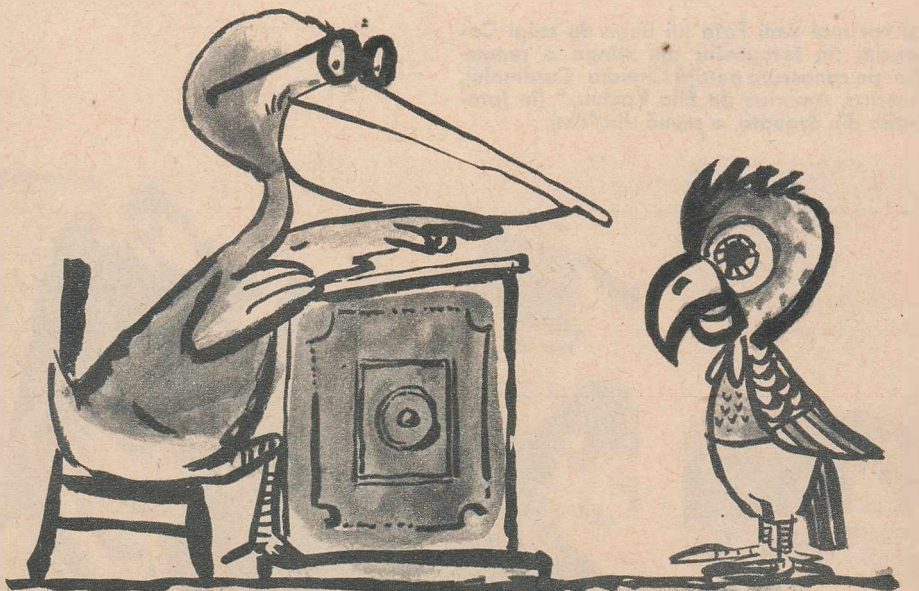
- Azi nu te-ai spălat pe gît !!!
- N-am mai avut timp...

- Nu că-i copilul meu, dar e cel
mai drăguț din lume !...

- Mămico, dar pe mine cine m-a
adus ?...

- Iar ai învățat lecția... papaga-
licește !...

O mamă crește singură 5 copii și 4 copii nu sînt în stare să dea „bună ziua” unei mame

O femeie povestește:
— În 1942 mi-a murit soțul. Am rămas cu șase copii. Peste un an am dus-o la cimitir și pe Maria, una din fete.

— De atunci nu v-ați mai recăsătorit?

— Nu. N-am vrut să mă recăsătoresc pentru că am avut un soț atît de bun, încît am crezut că în toată lumea nu voi mai găsi un om care să-i semene. Era pîinea lui Dumnezeu. A murit din pricina mizeriei. A fost muncitor tăbăcar.

— Nu v-a fost ușor să creșteți cinci copii...

— Numai eu știu cum i-am crescut. N-aveam nici un cîștig sigur, pentru că nu știam nici o meserie. La atîția copii, nici nu puteam să am vreun serviciu decît acela de mamă. Totuși chiar și în timpul vieții bărbatului meu mai lucram 2-3 zile pe săptămînă ca slujnică, pentru că leafa lui era mică și n-ajungea la atîtea guri. Eram obișnuită să-mi văd de gospodărie, dar și să lucrez în afara casei, cu ziua. Așa că, după ce omul meu a murit, a trebuit să muncesc în fiecare zi la spălatul rufelor și la frecatul parchetelor prin diverse case. Atîta sodă cu cită am avut de-a face, mi-a distrus mîinile. Seara veneam mai mult moartă decît vie. Și, totuși, eram satisfăcută că puteam să dau celor cinci copii o bucată de pîine. Mică și amară, dar le-am dat-o. Copiii se înduioșau cînd mă vedeau frîntă. Dintre toți, cel mai dezghețat era Constantin. Cînd mă vedea supărată și obosită mă îmbrățișa și-mi spunea: „Nu mai fi necăjită, mamă. Am să-nvăț și cînd voi fi mare am să fiu un bun meserias și atunci am să-ți port eu de grijă să ai tot ce-ți trebuie. Să vezi ce bine o să fie!”

— Unde sînt copiii dv. acum?

— S-au răspîndit ca potîrnichile. Au zburat. Numai o fată, Elisabeta, e lîngă mine.

— Dar Constantin, cel mai mare, cel mai dezghețat, unde este?

— Nu știu exact.

— De ce?

— Pentru că fugе de mine.

— Cîștigă bine?

— Foarte bine.

— De unde știți?

— De la tribunal. Am fost nevoită să-l chem în fața judecării pentru ca să mă ajute să-mi duc zilele. În afară de Elisabeta, au fost chemați în fața judecării toți ceilalți patru. N-a venit nici unul.

Fiindcă veni vorba de Constantin, amintim că e sudor de înaltă calificare și lucrează în acord la montaje de linii electrice. Cîștigă bine,

foarte bine: uneori depășește de 3-4 ori salariul său de bază.

— Anul trecut v-a trimis Constantin vreun leu?

Bătrîna se simte stingherită și cu un efort răspunde:

— Nici măcar „bună ziua”...

— Aveți trei fete în București.

— Am. Una e asta pe care o vedeți, Elisabeta. Stau cu ea. Are doi copii și e văduvă. Ea, cit poate, mă mai ajută. Dar prea mult, nu poate. Mai am însă încă două fete: pe Emilia și pe Elena. Vreți să vă povestesc o întâmplare de necrezut cu Emilia?

— Vă ascult.

— Anul trecut am căutat-o la restaurantul unde lucrează ca bufetieră. S-a uitat la mine ca la o străină. Deși am apărât-o de apă și de foc, deși mi-a supt pieptul, Emilia a zis că nu-i sînt mamă bună, ci vitregă. Dacă dv. nu mă credeți, mergeți la tribunal, unde a trebuit să dovedesc cu acte că eu, Paraschiva E., sînt mama ei și nu altcineva. Emilia trăiește bine, n-are nici un copil. Și bărbatul ei are servicii bun și cîștigă bine.

— Dar Elena?

— Locuiește tot în București. E singură. Nu-mi dă nici bună ziua.

De fapt și aici bătrîna nu ne spune tot, și anume că fiica ei ar putea să o ajute și materialicește, dar nu o face.

— Mai aveți un băiat.

— Pe Nicolae. Țsta e în Moldova. Se pare că Nicolae mă recunoaște de mamă.

Paraschiva E. nu mai povestește. Tace și mă privește. Își întoarce privirea spre perete și privește fix cîteva minute în șir o fotografie: a soțului. Apoi spune încet, pentru ea: „Dacă trăia el, aș fi fost fericită”. Și plînge. O liniștesc.

— Nu mai plîngeți. Legea i-a obligat pe copiii dv. să vă dea lunar o anumită sumă.

— Nu e vorba numai despre bani. Am atîția copii, trec ani în șir și nici unul nu vine să mă vadă. Nu numai bani vrea o mamă bătrînă de la copiii ei.

Stau și ascult tragedia acestei femei. La 75 de ani, mama aceasta n-are de la cei pe care i-a adus pe lume o vorbă bună. S-a întâmplat, tot anul trecut, să meargă în vizită la la una din fetele din București. Mamei i s-a făcut rău: necazurile vin totdeauna cu bolile după ele. A doua zi, fata a dus-o acasă, spunîndu-i: „Ești bolnavă. S-ar putea să mori la mine în casă și mă bagî la cheltuieli de înmormîntare. Te duc la căsuța dumitale

și va fi ce-o vrea cel de sus”. Și a dus-o.

Paraschiva povestește:

— Ce n-aș fi dat să-i fi văzut pe toți aici, lîngă mine. Să fi stat măcar o zi, la un prînz de duminică. Cu toții laolaltă, să mă bucur că sînt sănătoși și că au rosturi bune pe lumea asta. Ei mi-au distrus viața nu numai pentru că nu m-au ajutat bănește, dar mai ales pentru că m-au ocolit. De 10 ani n-am primit o scrisoare, un rînd măcar, de la nici unul din copiii mei. Am 75 de ani și aș fi vrut ca, înainte de a mă odihni lîngă bărbatul meu, să-i am în jur, măcar într-o singură zi, pe toți copiii.

★

A doua zi m-am dus la tribunal să mai revăd o dată dosarul în cauză. Procesul a durat mult, aproape un an de zile. Pentru un singur motiv: pirîții au fost greu de găsit. Nici unul n-a avut curajul (citește: conștiința) să apară în fața oamenilor dreptății. Una din fete a încercat chiar să dovedească că ea a fost adusă pe lume de barză, Paraschiva fiindu-i doar mamă vitregă. Bineînțeles că la tribunal n-a venit nici unul dintre pirîți, nici cei din București. După nenumărate amînări pricinuite de lipsa celor în cauză, procesul a fost judecat în fond și, conform articolului 85 din Codul familiei, instanța, ținînd seama de nevoile reclamantei — femeie bătrînă, incapabilă de muncă, lipsită de orice venituri — a fixat pentru fiecare copil în parte cuantumul pensiei de întreținere ce o datorează mamei lor.

Acum bătrîna are cu ce trăi. A intervenit justiția. Dar omul — vorba Paraschivei — nu trăiește numai cu bani. Cel mai mare dintre copii, Constantin, cel care spunea că la bătrînețe mama lui va avea zile albe, nu s-a învrednicit nici în urma hotărîrii tribunalului să se achite de o obligație elementară. Prin natura muncii lui, Constantin se mută dintr-un oraș în altul, în funcție de șantierele pe care lucrează. Dar nu-și comunică niciodată noua adresă, deoarece nu vrea ca mama lui s-o cunoască.

— Nu-mi trebuie banii lui, maică — ne spune bătrîna. Dar nu știu cîte zile voi mai avea. Mîe dor de el și nu-mi trimite nici o veste.

Bătrîna și-a pus o întrebare: oare mai trăiesc copiii ei?

Trăiesc, dar ce folos? În ei a murit ceva elementar și sfînt: dragostea pentru mamă. Singurii care ar putea dovedi că nu-i adevărat sînt ei înșiși.

George CIUDAN

Copiii mei mai trăiesc ?

DIN POȘTA SĂPTĂMÎNII

Dintre ultimele scrisori sosite la redacție am reținut-o, de această dată, pe aceea a cititorului MIHAI LEONTE, miner din Baia de Arieș.

Correspondentul nostru își amintește cu plăcere că, în urmă cu ceva timp, în paginile revistei a apărut o suită de reportaje pe tema *Marile fluvii ale lumii*. „Ce-ar fi — ne propune el în continuare — să publicați acum o serie de reportaje pe tema *Prin marile muzee ale lumii*?” După părerea cititorului nostru, s-ar deschide astfel mari posibilități pentru popularizarea măcar a citorva din cele mai cunoscute opere ale artei universale, piese de muzeu de certă valoare istorică etc. Propunerea este — fără doar și poate — interesantă și, în măsura în care vor putea fi depășite unele dificultăți legate de proporțiile temei, îi vom da curs.

După ce apreciază calitățile publicistice ale unora din rubricile noastre (se citează: *Cadran internațional* și *suita de însemnări Cînd cărțile poștale devin documente*) co-

respondentul nostru ne reproșează că în unele reportaje (ca în cel despre exploatarea minieră de la Motru) se dau mai multe informații tehnice și mai puțin se vorbește despre om. El ar dori să găsească în paginile revistei reportaje care să oglindească puternic și veridic viața atât de frumoasă și bogată a minerilor. „Mulți tineri — consideră cititorul nostru Mihai Leonte — și-ar îndrepta pașii spre școlile profesionale cu profil minier dacă ar cunoaște marile satisfacții pe care ți le oferă această meserie”. Nu putem să nu fim de acord cu acest punct de vedere care vizează direct conținutul de idei și rolul educativ al reportajului. În sfârșit, cititorul nostru din Baia de Arieș ne mai sugerează un subiect: despre *rezervațiile naturale din țară*, care ar prileji — spune el — interesante pagini despre frumusețile și bogățiile patriei. Împărtășim și această părere a cititorului nostru, pe care ne vom strădui s-o traducem în curînd în realitate.

NOI IMPRIMĂRI DE FOLCLOR

Întîlnire cu echipa de jocuri din com. Căpîlna, reg. Mureș-Autonomă Maghiară.

„Ce noi imprimări de folclor s-au făcut la Institutul de etnografie și folclor?”

Maria GORUNESCU
Arad

Răspunde MIHAI POP, director adjunct științific al Institutului de etnografie și folclor al Academiei R.P. Romîne.

Institutul nostru se preocupă în permanență, prin deplasările cercetătorilor în toate regiunile țării, de o cît mai largă imprimare a cîntecelor și jocurilor tradiționale și a creațiilor populare noi.

În ultimul timp s-au făcut culegeri de cîntece bătrînești în Țesul Dunării, în raioanele Alexandria și Roșiori. Între acestea se găsesc vechi balade ca: „Vidros”, „Badiu”, „Corbea”. S-au strîns de asemenea interesante cîntece macedo-

romîne. Culegerea s-a făcut în regiunea Dobrogea, în comunele Beidăud și Sarighiol de Deal; tot aici s-au efectuat cercetări în legătură cu cîntecele, cîntecele de joc și obiceiurile de nuntă ale aromînilor. Cîntecele lor de joc sînt foarte interesante prin polifonia și antifonia lor. Vom aminti cîteva: „Un gionî mușat, mușat” („Un flăcău frumos, frumos”), „Își gionî la primnare” („Iese flăcăul la plimbare”) sau cîntecul de joc de nuntă „Nveastă dițe nu-ni gioți” („Mireasă de ce nu joci”).

Pe de altă parte s-au făcut culegeri de dansuri în comunele Feisa, Căpîlna, Tătilău și Blăjei, în regiunea Tîrnavelor, cercetătorii institutului studiind dansurile și jocurile de fete (în grup). Iată cîteva dintre aceste dansuri și jocuri: „Purtata”, „Bătuța”, „Cuconița”, „Larga”, precum și „Învîrtita” și „Hățigana”.

BISERICA NEAGRĂ

„Vizitînd ca turist Biserica Neagră din Brașov, doresc să cunosc istoricul ei.”

Ion LAZA
Reșița

Răspunde prof. MINERVA KORHAT, cercetătoare principală la Muzeul regional Brașov.

Printre monumentele Brașovului medieval se remarcă și Biserica Neagră. Se numește astfel din pricina

patinei fumurii a zidurilor, rămasă în urma marelui incendiu din 1689. Construirea bisericii a fost începută în 1385, din inițiativa orașenilor, și a durat, cu mai multe întreruperi, aproximativ un secol.

Inițial, Biserica Neagră aparținea cultului catolic, iar după reforma religioasă introdusă aici de Ion Honterus (1541) ea devine luterană.

Biserica Neagră (a cărei lungime este de 88,9 m) reprezintă în ceea ce privește stilul contribuția mai multor arhitecți din perioade dife-

rite. Găsim astfel aici elemente gotice (care predomină), de Renaștere și, ca un adaos mai întîrziat, barocul.

În decursul vremii s-a păstrat mai bine arhitectura exterioară din secolele XIV-XV: contraforturi zvelte, abside bogat ornamentate cu figuri și fiale ce împrejmuiesc altarul. Sub baldachine, continuate cu arcade, se află 12 statui de circa 1,50-1,70 m. Se remarcă printre alte valori ale monumentului fresca aflată deasupra ușii de sud care prezintă figuri biblice și stemele Corvinilor (Matei și soția sa, Beatrice de Aragon) care au contribuit la ridicarea bisericii.

În holul de sub turn este amenajat lapidariul bisericii, alcătuit din pietrele funerare aparținînd familiilor bogate ale orașului (secolele XIV-XVIII).

Valoare artistică prezintă și ușile de la cele cinci porți sculptate în lemn în stilurile Renașterii și baroc, precum și ramele de piatră care le înconjoară. Biserica Neagră păstrează o colecție valoroasă de covoare și obiecte de artă decorativă lucrate de vestiți meșteri.

Transformările ulterioare n-au alterat arhitectura inițială a monumentului, fapt care atrage mii de vizitatori din țară și de peste hotare.

NICOLAE LABIȘ

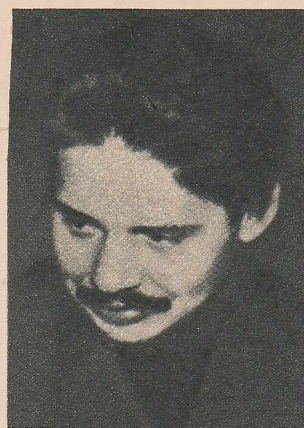
„M-ar bucura să găsesc în paginile «Flacării» unele date legate de viața și activitatea literară a regretatului poet Nicolae Labiș.”

Emil TALIUANU
Remuș, rn. Giurglu
și Mihai LEONTE, mlușer,
Baia de Arieș

Răspunde EUGEN LUCA,
critic literar.

Născut la 2 decembrie 1935 în satul Poiana Mărului, comuna Mălini, lângă Fălticeni, într-o familie de învățători, Nicolae Labiș își face studiile medii la Fălticeni și Iași. Publică pentru prima dată versuri la ziarul *Zori noi* din Suceava, dar adevăratul debut îl face în 1950, la vîrsta de 15 ani, în *lașul literar*. În 1952 se înscrie la Școala de literatură și critică literară „Mihail Eminescu”, apoi la Facultatea de filologie din București. Colaborează la *Contemporanul*, *Gazeta literară*, *Viața romînească*, *Flacăra*. În 1956 îi apare volumul *Primele iubiri*, precum și versurile pentru copiii *Puiul de cerb*. Moare la 22 decembrie 1956, într-un accident stupid. Prietenii i-au editat volumul postum *Lupta cu inerția* în anul următor.

Nicolae Labiș, copil genial „înmugurit din lut și stea”, a descoperit pentru poezii care aveau să vină după el, deși, în mod firesc, trebuiau să-i fie contemporani — și nu numai pentru aceștia — privescîți înclătătoare, tinuturi de un farmec inedit; a destelenit pentru ei pămînturi ce păreau sterpe și le-a deschis largi și luminoase pîrtii în păduri virgine. Nicolae Labiș exercită azi, și va mai exercita multă vreme, o profundă și amplă înflurire asupra creației noastre poetice. Pe tinerii poeți de azi Labiș i-a ajutat să-și descopere și să-și înțeleagă biografia comună; să-și cînte copilăria lor fără copilărie, copilăria lor mutilată de război; i-a învățat cum să lupte poetic pentru a dărîma zidurile groase ale inerției, pentru a grăbi geneza noului; i-a familiarizat cu problematica etică a veacului nostru și le-a demonstrat, mai ales și în mod strălucit, că menirea poetului nu e doar aceea de a exclama, sugera ori nara, ci, în primul rînd, aceea de a gîndi: căci acest „drept precum o spadă”, „teribil și onest” poet al candorilor era nu numai un creator de mituri, dar un foarte cutezător poet al ideilor, a căror vibrație ne-o transmitea într-un cînt de puternice sugestii. Poezia lui Labiș e, înainte de toate, o

poezie a tensiunii intelectuale, a chinuitoarelor căutări și neliniști ale cunoașterii, a bucuriei de a descoperi și stăpîni adevărul. E o poezie care descrie zborul spre înfinit al gîndirii, dar și tragedia provocată de anchiloza gîndirii, de moartea ei. Că Labiș e nu numai un romantic, creator de mituri, ci un cîntăreț foarte înzestrat al ideilor, o dovadă este și modul în care e abordată, în poezia sa, natura. O anume viziune estetică a naturii nu-i este și nu-i poate fi străină poetului. Dar această viziune nu-l satisface prin ea însăși, e subordonată, în spiritul său, alteia, de ordin intelectual și afectiv. Dragostea pentru munți pe care ne-o comunică într-o poezie cu acest titlu nu e declanșată în sufletul său numai de-ale lor „horbote strălucitoare”, ci de împrejurarea că munții îi sugerează poetului ideea înălțării continue, că ei îl stimulează să lupte pentru a se depăși pe sine însuși, iar ideea

autoperfecționării e una din ideile preferate ale poetului. *Liliacul timpuriu* e cîntat nu atît pentru gîndul său, cît pentru faptul că permite autorului ocazia de a elogia ideea de pionierat, de îndrăzneală.

Labiș, ale cărui versuri vor apărea în curînd într-o nouă ediție în „Biblioteca pentru toți”, a arîns cu aripa-i „zăbrelele nemărginirii”, și aprins „mari focuri”. De aceea e nu a rămas pentru noi doar „o amintire frumoasă” ci o prezență vie, necesară, răscălitoare.

ORDINUL JARTIEREI

„Doresc să știu ce este «Ordinul jartierei» și cine poartă această decorație?”

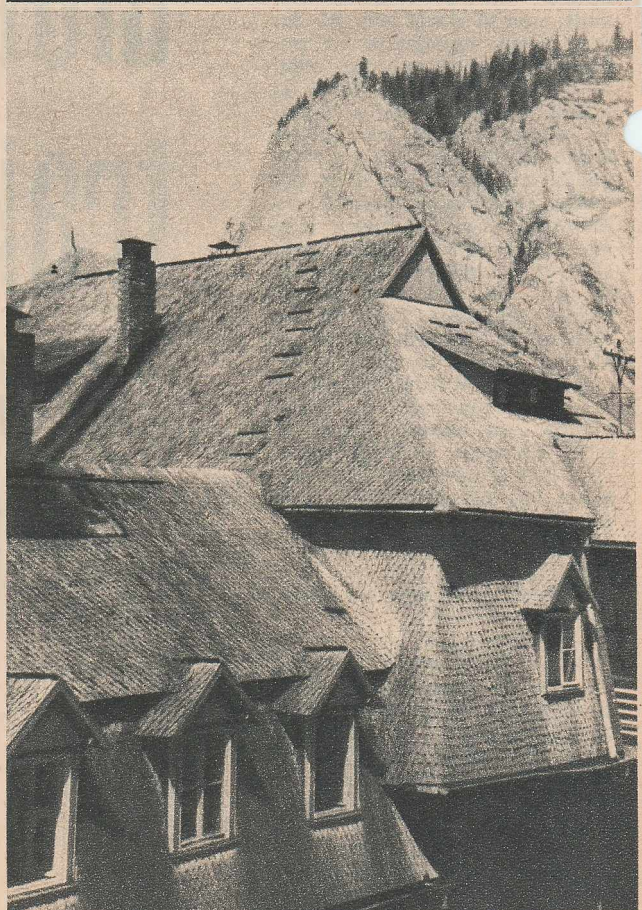
Ion LĂCUSTĂ
com. Luncavița, rn. MĂCIN

Răspunde prof. GH. CRONȚ, doctor în științe istorico-juridice, de la Institutul de istorie al Academiei R.P. Romîne

În societatea feudală din Europa occidentală jartiera n-a fost un accesoriu vestimentar intim, ci a constituit un obiect de podoabă ostentativă. Nobilii — atît bărbații cît și femeile — își fixau ciorapii de mătase deasupra genunchilor cu jartiere din panglici scumpe, împodobite cu bijuterii și uneori cu emblemele familiilor lor. Asemenea obiecte de podoabă se păstrează în multe muzee occidentale și învederează utilizarea decorativă a jartierei.

Decorația engleză denumită *Ordinul jartierei* a fost instituită între anii 1347 și 1350 și a constituit principala distincție nobiliară conferită de suveranii Angliei sprijinitorilor

DE LA CORESPONDENȚI

Solzi din lemn... (Ing. Const. Lesni, București)

casei lor regale. Ordinul a fost înființat de către regele Eduard al III-lea (1327-1377), care în lunga sa domnie a urmărit cu persistență consolidarea instituției monarhiei. Pentru extinderea stăpînirii sale și în interesul susținătorilor din rândurile nobilimii, acest monarh a întreprins în 1337 împotriva Franței războiul care avea să dureze apoi o sută de ani.

Pentru decorația prin care a voit să asigure monarhiei susținători fideli, Eduard al III-lea n-a găsit alt simbol decât jartiera — obiect de podoabă exclusiv nobiliară.

Nu se cunoaște împrejurarea care a determinat instituirea acestei decorații. Unii istorici susțin că Ordinul jartierei a fost înființat în amintirea victoriei reputate de englezi împotriva francezilor la Crécy în 1346, cînd semnalul bătăliei a fost dat trupelor engleze de către Eduard al III-lea prin ridicarea jartierei sale în virful unei sulite. Alți istorici leagă instituirea acestei decorații de o întâmplare care ar fi avut loc la curtea regală din Londra. La un bal al curții, contesei de Salisbury, amanta regelui, i-ar fi căzut de pe picior o jartieră, pe care Eduard ar fi ridicat-o imediat, înmîinîndu-i-o cu un gest curtenitor. Atunci, spre a înfrunța surîsul ironic al curtenilor și spre a-și consola prietena, regele ar fi rostit cuvintele: *Honni soit qui mal y pense* (Să-i fie rușine celui ce gîndește la rău), anunțînd totodată că jartiera va deveni simbolul de onoare pe care vor dori să-l poarte și cei mai orgolioși nobili. Nici una din aceste legende nu se sprijină pe izvoare istorice autentice ale vremii, dar explicațiile sînt deopotrivă plauzibile.

Statutele Ordinului jartierei au fost modificate de către regele Henric al VIII-lea (1509-1547), însă decorația și-a păstrat caracterul inițial, semnificativ ei socială rămîinînd aceeași și în prezent. Șeful ordinului este însuși suveranul Angliei. Numărul membrilor este limitat la 26, în afară de principiile moștenitor și de ceilalți principii ai familiei regale. Membrii ordinului au titlul de cavalier și sînt aleși din înalta nobilitate. Sediul ordinului este castelul din Windsor. Decorația constă dintr-o jartieră de catifea albastră pe care sînt brodate în argint cuvintele „*Honni soit qui mal y pense*”.

POȘTA NOASTRĂ

ION AGAPIE, TG. NEAMȚ. Despre viața și opera lui Michelangelo am scris pe larg cu prilejul celei de-a 400-a comemorări a morții aceluia mare sculptor, arhitect și pictor al Renașterii. Vă recomandăm să citiți articolul academicianului G. Oprescu, pe care l-am publicat în revista noastră nr. 6 din 8 februarie 1964.

MIHAI NEAGU, IAȘI. Cercetările arheologice la care vă referiți au fost — ca și în multe alte ocazii — stimulate atît de referirile din diferite cărți și studii de specialitate cu privire la existența unor vechi așezări umane pe acele meleaguri, cît și de descoperirile spontane ce au avut loc în cursul lucrărilor agricole sau ale unor lucrări de construcții.

TIBERIU IOSIFESCU, LUPENI. 1) Vă mulțumim pentru fotografia pe care ne-ați trimis-o, dar n-o putem publica deoarece am publicat pînă acum prea multe fotografii asemănătoare. 2) Adresați-vă în scris secretariatului Grupului școlar C.F.R.-Timișoara și vi se vor comunica toate informațiile de care aveți nevoie.

PAVEL BOBOC, CALICU, rn. Focșani. 1) Substanțele chimice necesare în gospodărie pot fi procurate la magazinele de produse metalo-chimice, drogherii și farmacii. 2) Dacă tipul dv. de motocicletă nu se găsește în comerț, e normal să nu găsiți nici piesele originale. Trebuie fie să căutați a adapta piese de altă fabricație, fie să încercați a găsi piese de ocazie la magazinele „Consignația”.

TRAIAN TILEA, SLATINA. Colecționari ambalajele de țigări și cereți să publicăm fotografia unor pachete de țigări produse într-o țară sau alta. Desigur că pasiunea dv. poate fi înțeleasă. Însă, în ce ne privește, nu credem că e cazul să începem a ocupa cu asemenea reproduceri spațiul — oricum foarte redus — al revistei noastre. Pentru că, închipuiți-vă ce ar însemna dacă am primi cereți similare din partea celor ce colecționează ambalaje de produse cosmetice, de paste făinoase, de băuturi alcoolice, de de-

tergenți sau de alte zeci și zeci de produse de tot felul!

IOAN MAHALA, ȘUNCUIUȘ, rn. Aleșd. Pentru cunoașterea unor dedesubturi ale vieții politice din România burgheză, inclusiv perioada din preajma celui de-al doilea război mondial, vă recomandăm să citiți ciclul „Paravantul de aur” de I. Ludo și mai ales volumele „Regele Palalelibus” și „Salvatorul”.

VALERIU BARNA, TG. OCNA. Vă recomandăm să citiți lucrarea „Istoria cinematografului mondial” de Georges Sadoul, apărută în 1961 în Editura științifică.

TEODOR DONCIU, IAȘI. Fotografia pe care ne-ați trimis-o arată fără îndoială că aveți gust artistic: silueta „contre-jour”, proiectată pe decorul luminat al mării, are un efect pictural. Este și firesc: sînteți doar student la arte plastice! Vă vom publica adresa pentru a putea corespunda cu alți fotografi amatori.

CONSTANTIN BURDUJA, MUNTENI, rn. Vaslui. Marele scriitor francez Jean-Paul Sartre a refuzat să primească Premiul Nobel pentru literatură, arătînd că din totdeauna a evitat distincțiile oficiale — inclusiv Legiunea de Onoare, cea mai înaltă distincție franceză ce i-a fost oferită după cel de-al doilea război mondial. Pe de altă parte, Sartre a arătat că decernarea premiilor Nobel nu se face cu suficientă obiectivitate, mării scriitori din țările socialiste și unii mari scriitori progresiști din Occident fiind lipsiți de acest premiu din cauza vederilor lor politice. Sartre a adăugat: „Simpatiile mele se îndreaptă fără putință de tăgadă spre socialism și spre ceea ce se cheamă blocul din Est. Sper, bineînțeles, că va avea cîștig de cauză cel mai bun sistem, adică socialismul”.

ALEXANDRU LĂPĂȘTEAN, SIBIU. În ce privește fosilele de care ne scrieți că s-au găsit cîndva la Sebeș-Alba, vă sfătuim să vă adresați Muzeului regional din Deva și veți primi toate lămuririle. De asemenea despre cetatea Săscior. La întrebările celelalte v-am putea răspunde dacă ne-ați indicat adresa dv., nu numai numele.

V. SILVIAN

TURTURICĂ

Gh. CHIRIAC

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespundă: Marcel Gelepu, elev, Tg. Jiu, str. Unirii 6: teme diverse; Elena Maximaș, elevă, Constanța, str. Merisor 15: ilustrate; Ion Pănoiu, Vulcan, bl. 5-63, sc. II, reg. Hunedoara: cinema; Virgil Lenghel, subinginer, București-1, căsuța poștală 399: ilustrate; Mona Gheorghiu, elevă, Roznov, reg. Bacău: cinema, ilustrate;

Iuliu Nica, com. Curtușeni, rn. Marghita, reg. Crișana: ilustrate; Gh. Onofrei, miner, Corbeni, I.C.H., bl. 19, ap. 2, rn. Curtea de Argeș: ilustrate; Gh. Pîslă, muncitor, Reșița, str. Dealul Mare 41: cinema, ilustrate; Maria Precățel, elevă, Caracal, str. Ana Ipătescu 9: ilustrate; Ioan Costa, tehnician, Constanța, str. A. Ipătescu 22: literatură, cinema, ilustrate; Steluța Iancu, laborantă, com. Epurenii, rn. Bîrlad: teme diverse, ilustrate.

Fiecare sticlă — un izvor de sănătate!

APELE MINERALE

indicate pentru masă și pentru tratarea bolilor de nutriție — stomac, ficat, intestine

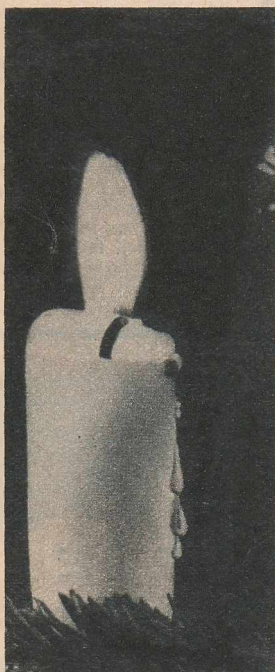

BORSEC, BUZIAȘ, BIBORȚENI, BODOC, HARGHITA, SÎNCRĂIENI-CIUC, LIPOVA, VÎLCELE, ZIZIN, COVASNA, SLĂNIC-MOLDOVA. HEBE, MALNAȘ, CĂCIULATA, BORSEC, BUZIAȘ, BIBORȚENI, BODOC, HARGHITA, SÎNCRĂIENI-CIUC, LIPOVA,

CĂCIULATA
LIPOVA
CĂCIULATA

REVELIONUL BATE LA UȘĂ

În numărul precedent am oferit cititoarelor (și cititorilor!) noștri câteva sugestii în ce privește pregătirile vestimentare pentru seara revelionului. Dar numai ținuta vestimentară – fie ea oricât de îngrijită și de festivă – este prea puțin pentru sărbătorirea noului an. Mai sînt necesare și altele: ambianța, darurile pentru cei dragi și – bineînțeles – festinul. Și în aceste direcții vă prezentăm câteva sugestii.

FEERIA UNEI NOPTI de revelion se compune din scînteieri orbitoare de artificii, licărul cald al lumînărilor, mirosul amărui al bradului. E recuzita unui decor care ne readuce în amintire parfumul copilăriei. La crearea ambianței festive fantezia și îndemnarea sînt de rigoare. Materialele necesare: alături de tradiționalul brad, verdeața poate fi adusă în casă cu ajutorul tufelor de vîsc sau al ghirlandelor de iederă; veselie culorilor este oferită nu numai de hîrtie colorată sau de podoabe din sticlă pentru pom, ci și de flori naturale sau fructe – mere, portocale, mandarine. Și nu trebuie uitată nici magia luminii: câteva lămpi judicios amplasate se dovedesc adeseori mai îndurătoare cu frumusețea invitatelor decît razele crude ale unei lămpi plafoniere.

BUCURIA DE A DĂRUI e unul din cele mai agreabile aspecte ale sărbătoririi sfîrșitului de an. Ea începe o dată cu șovăielile alegerii, continuă cu operația ambalării și culminează în clipa magică a despuierii bradului. În foșnet de hîrtie creponată, dintre panglici colorate și beteală, rupînd cu nerăbdare poleiala sau celofanul, mîini febrile scot la iveală darul așteptat sau... neașteptat. A nimeri la țintă, aceasta-i dificultatea! Cadoul util, piesa de îmbrăcăminte făgăduită, obiectul de uz practic sau darurile clasice – cartea sau discul, bijuteriile sau parfumurile, vasul de flori sau piesa de artă decorativă – sînt binevenite, dar produc uneori mai puțină emoție decît o jucărie confecționată din petice sau o eșarfă tricotată de o mînă dragă. Cu o singură condiție: ca în alegerea și prezentarea lor să se simtă ceva din personalitatea celui care dăruiește, din căldura sentimentelor sale. Puțină fantezie și ingeniozitate în ambalarea cadoului, un „nîmic” nostim adăugat darului principal, un răvaș hazliu sau o simplă crenguță de brad punctează gestul de a dărui cu o atenție în plus. Acest „plus” poate fi de pildă re-

prezentat – la poșeta de seară – prin două bilete la un spectacol. În fotografie, câteva sugestii pentru ambalarea cadourilor: sticlele de băuturi pot deveni pisoi sau oameni de zăpadă cu ajutorul cîtorva foi de hîrtie creponată sau carton; două linguri de salată sînt costumate în bucătari etc.

La mulți ani!
1965

DAR PE PRIETENII DE DEPARTE, nu-i uitați cumva? Scrise și expediate din vreme, felicitările de Anul nou sosesc la momentul potrivit și vin să încălzească un revelion singuratic sau clădesc, în clipa când se sting luminile, puntea de prietenie și dragoste pe care pășim spre noul an împreună cu cei dragi. Minunea aceasta a înfăptuit-o peticul de carton mai mult sau mai puțin decorat pe care am așternut cuvântul de simpatie pornit din inimă.

CĂLDURA SOARELUI DIN PAHARE încălzește noaptea cea mai lungă a anului... Pentru revelioanele familiare, marele paharnic, gazda, alege în zilele care au rămas pînă la sfîrșitul anului vinul, țuica sau coniacul, ori experimentează rețeta unui nou cocteil. De exemplu acest *cocteil de aur*: într-un pahar givrat pe margine cu zahăr se amestecă o treime coniac, o treime vermut roșu, o treime suc de portocale cu un cub de gheață; pe marginea paharului se aplică o rondelă de portocală sau lămîie.

CU TALENT ȘI PUȚINĂ INVENTIVITATE se poate pregăti pentru oaspeții de revelion și altceva decît tradiționala masă cu răcitură, friptură de curcan, purcel sau vînat, sarmăluțe și plăcintă cu răvașe. Este vorba despre bufetul rece cu sandvișuri, pateuri, tarte și gustări din cele mai diverse, în care fiecare oaspete își alege după gust și preferințe bucatele ce-l ispitesc. Neconformismul și imaginația sînt aci la ordinea zilei. Flotile întregi de tartine decorate cu fantezie, turnuri de salevi, platouri cu murături și gustări picante trebuie să încînte și vederea, nu numai gustul.

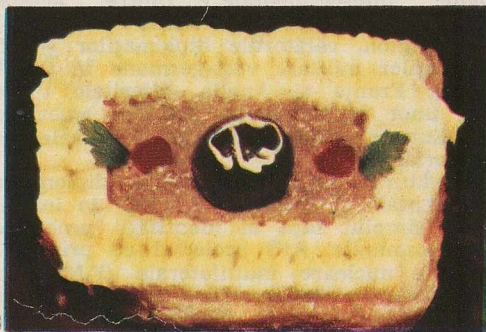
Iată cîteva exemple de artă culinară alese dintre exponatele I.A.P.L. „Dunărea” din București. (Bucătar șef: Ioan Bratu.)

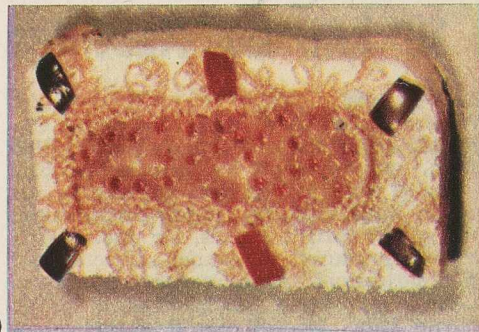
①

②

③

④

① O salată realizată din ouă tari și gogoșari și decorată cu maioneză, boabe de piper și fire de verdeață.

...și sandvișuri ornamentate cu motive decorative din maioneză sau unt, pe bază de:

② icre, filet de anșoa și măline;

③-④ icre de Mancivura și maioneză;

⑤ salam de Sibiu și ouă tari;

⑥-⑦ salam, unt, gogoșari și verdeață.

⑤

⑥

⑦

Roma: o prezentare a pedagogiei românești

Revista „I problemi della pedagogia”, ce apare sub conducerea profesorului universitar Luigi Volpicelli de la Institutul de pedagogie al Universității din Roma, a dedicat recent un număr al său școlii de pedagogie din țara noastră: „La scuola e la pedagogia rumena” („Școala și pedagogia românească”), se intitulează numărul 4 (special) al revistei, însumând aproape 200 de pagini.

Printre semnatarii articolelor înmănușate în această lucrare se numără personalități marcante ale pedagogiei românești, dintre care amintim pe prof. univ. Stanciu Stoian, directorul Institutului de științe pedagogice al Academiei R.P. Române („Dezvoltarea pedagogiei științifice în R.P.R.”), pe profesorii universitari Anghel Manolache („Sistemul de organizare a învățămîntului”) și Ștefan Birsănescu („Unele probleme pedagogice de învățămînt superior”) etc. Merită de asemenea a fi subliniat articolul „Educarea tineretului în spiritul păcii și prieteniei între popoare” de Vasile Bunescu. Educația profesională, împlinirea cunoștințelor teoretice cu practica le este dedicat studiul „Școala și unele probleme ale pregătirii profesionale” de lector univ. D. Salade.

Articolele semnate de specialiștii români li se adaugă încă două: „Teatrul de păpuși și marionete” al scriitoarei italiene Maria Signorelli și „Note despre școala românească” de prof. univ. Luigi Volpicelli, redactorul șef al revistei. Arătînd că „Teatrul de păpuși și marionete are o veche tradiție în România”, autoarea primului articol scoate în evidență faptul că asemenea teatre joacă un rol important în educația micilor cetățeni.

Apariția în Italia a acestei vaste culegeri de articole dedicate pedagogiei românești reprezintă o recunoaștere elocventă a succeselor acesteia.

N. RĂZVAN

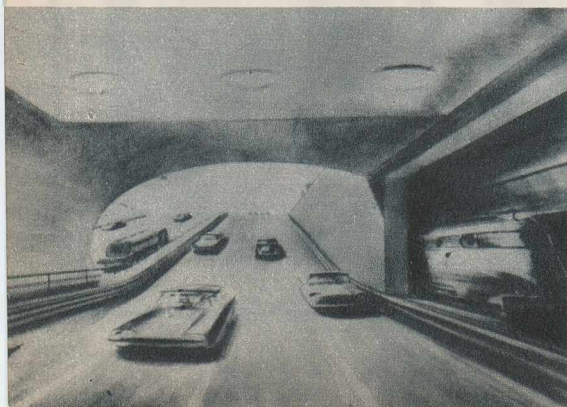
La 10 km de Hastings

...Era în 1066.

Traversînd în bărci mari cu pînze Canalul Mîneci, oștile ducelui Normandiei, Wilhelm, au debarcat în luna septembrie pe litoralul sudic al Angliei. În bătălia decisivă de lângă Hastings, regele anglo-saxon Harold a fost înfrînt și ucis, iar ducele Wilhelm — supranumit de atunci „Cuceritorul” — și-a adjudecat tronul regatului englez...

În 1966, pe aceste locuri istorice de pe țărmurile Mării Mîneci vor fi evocate evenimentele de acum nouă secole. Un comi-

Unul din proiectele tunelului ce urmează să asigure legătura între Anglia și Franța.

tet de organizare a festivităților ce se vor desfășura cu acest prilej a luat ființă în Franța, la Evreux — localitate situată în apropiere de punctul de pornire a armatei lui Wilhelm Cuceritorul — în vreme ce în Anglia un comitet național cu însărcinări analoge a fost creat încă din vara acestui an. Proiectele britanice prevăd o suită de manifestări care să marcheze omagiul adus unuia din momentele esențiale din istoria Engliterei. Printre acestea, un spectacol „Sunet și lumină” care va fi montat pe cîmpia de la Battle (la 10 km depărtare de Hastings) și va povesti despre acele vremi îndepărtate.

Totodată la Hastings va fi amenajat un ecran „Diorama”, iar itinerarul parcurs odinioară de armatele lui Harold va fi străbătut în chip simbolic de participanții la festivități. Sînt proiectate de asemenea schimburi artistice franco-engleze și organizarea unei ediții de jocuri normande pe insula Jersey.

În sfîrșit, la British Museum se va deschide o retrospectivă de artă plastică, consacrată aceleiași epoci.

Serbările din 1966 de pe locurile victoriei cuceritorului Wilhelm se vor desfășura în perioada în care s-a proiectat și începerea operației legării insulelor britanice de continent prin tunelul de sub Canalul Mîneci — cele două evenimente atît de distanțate în timp fiind asociate drept măturii ale relațiilor trecute și viitoare dintre Franța și Anglia.

C. POPIȘTEANU

N.A.T.O. — dezbateri critice

Marți începe la Paris sesiunea Consiliului N.A.T.O. Eveniment important pe plan diplomatic occidental, el cîștigă în însemnătate datorită precipitării — în ultimele două luni — a convorbirilor și tratatelor interoccidentale. Dintre acestea, vizita premierului britanic Wilson la Washington, călătoriile diplomaților și oficialităților militare vest-germane în S.U.A., Italia, Franța și Anglia, diferitele turnee ale unor personalități politice americane în Europa occidentală sînt doar cele mai importante.

Legătura dintre activitatea diplomatică occidentală și sesiunea N.A.T.O. se impune prin simplul fapt al identității problemelor examinate. Atît proiectul cu privire la Forțele nucleare multilaterale (F.N.M.), cît și ideea restructurării N.A.T.O. rîmîn puncte de discordie foarte serioase. Dacă întrevederile interoccidentale aveau menirea să delimiteze pozițiile, sesiunea de la Paris își propune să găsească soluții. În mai, la sesiunea de la Haga a Consiliului N.A.T.O., ca și mai tîrziu de altfel, s-a afirmat că luna decembrie este data limită — cel puțin pentru aprobarea proiectului F.N.M.

Acum este limpede că sesiunea Consiliului N.A.T.O. de la Paris nu va putea face acest lucru. Chiar surse politice americane au anunțat săptămîna aceasta că nu este „neapărat necesar” ca la Paris proiectul F.N.M. să devină o hotărîre. La această situație s-a ajuns printr-un șir întreg de acțiuni. Dintre ele am putea menționa: opoziția britanică (concretizată în tratativele de la Washington) față de proiectul american așa cum se prezintă el; reafirmarea opoziției franceze și noile e-

forturi depuse la Paris pentru consolidarea „forței de șoc”; reținerea care se manifestă în unele țări mici, membre ale N.A.T.O.

Probabil că se vor căuta „soluții de schimb” în ce privește proiectul F.N.M., dar ceea ce este de pe acum cert, în preajma sesiunii N.A.T.O., este că politica „integrării militare” occidentale nu a rezistat întemperiilor. În acest sens amintim mai întîi opoziția față de prezența degetului vest-german pe butonul nuclear (afirmată la Paris și declarată cu multă vehemență la Londra în dezbaterile din Camera Comunelor). În al doilea rînd este vorba de planul francez care a rezultat din discursul președintelui de Gaulle la Strasbourg pentru crearea unei organizații militare europene, independente de S.U.A. În parlamentul francez, unde perioada care a precedat sesiunea N.A.T.O. a coincis cu dezbateri importante în probleme militare, s-a arătat cu multă pregnanță că „forța de șoc” reprezintă nu numai o orientare de domeniu strategiei militare, ci o linie politică fermă, tinzînd spre afirmarea independenței acțiunilor Franței. „Sesiunea N.A.T.O. — scria ziarul britanic Scotsman — va trebui să înceapă să aleagă între vederile strategice ale Franței și cele ale S.U.A.”.

De această problemă se leagă și criticile la adresa structurii N.A.T.O., ajungîndu-se pînă la a fi pusă sub semnul întrebării însăși rațiunea de existență a organizației Pactului nord-atlantic. „Organizația atlantică — scria Le Monde — nu mai poate fi ceea ce era la origine, întrucît evoluția a transformat total datele situației internaționale”.

Și astfel, chiar dacă în comunicatul ce va fi dat publicității la sfîrșitul sesiunii Consiliului N.A.T.O. nu se vor face referiri la actuala criză a alianței atlantice, fără îndoială că ea va forma obiectul unor aprite discuții între oficialitățile occidentale întrunite la Paris.

S. VERONA

Noul val de demonstrații antiguvernamentale din capitala Vietnamului de sud ilustrează o dată în plus instabilitatea regimului de la Saigon față de care se înmulțesc manifestările de opoziție. Acest aspect a fost de altfel subliniat recent și într-un articol al prof. W. Fishel de la Universitatea din Michigan (S.U.A.), reîntors de curînd dintr-o călătorie în această țară. „Este un adevăr cunoscut în toată lumea — scrie prof. Fishel — că în Vietnam cheia succesului în război este de a cîștiga încrederea și sprijinul poporului. Este însă atît de clar că în cei zece ani de «independență» cele cîteva regimuri care au condus Vietnamul de sud au eșuat exact în acest domeniu...”

Publicind fotografiile și știri în legătură cu demonstrațiile minerilor din bazinul Ruhr și dezbaterile aprinse din Bundestag pe marginea legii privind „raționalizarea industriei cărbunelui”, presa vest-germană continuă totodată să sublinieze, în numeroase comentarii, consecințele pe care le va atrage după sine măsura preconizată de a fi închise aproximativ 40 de mine. Astfel, ziarul Süddeutsche Zeitung avertizează: „Viitorul a 60.000 de mineri este învăluit în ceața nesigurății. Fiecare a treia mină din regiunea Ruhr va fi închisă”. Dar, în timp ce zeci de mii de mineri sînt amenințați cu pierderea locului de muncă, cercurile patronale, cărora le aparțin minele ce urmează a fi închise, nu sînt neliniștite. Căci, după cum arată săptămînalul sindical Welt der Arbeit din Köln, compensațiile acordate societăților miniere pentru încetarea extracției se vor cifra la un miliard de mărci pe an. Ceea ce face publicația sindicală mai sus citată să conchidă: „Astăzi se poate spune cu toată convingerea că patronatul efectuează lichidarea minelor sub lozincă obținerii cît mai multor milioane din partea statului”. Iată de ce minerii demonstrați, înfățișați de fotografia din stînga, au înscris pe pancarta purtată de ei această revendicare: „Nici o compensație pentru închiderea minelor”.

O frunză sau trei?

O dată cu reluarea activității parlamentare la Ottawa, a luat sfîrșit și falsa euforie din timpul vacanței. Probleme care au provocat atîtea frămîntări în trecut sezon parlamentar revin cu acuitate în viața publică a țării. Printre acestea se află și mereu prezentă problemă a drapelului național, care riscă acum să atingă un punct culminant, antrenînd pasiunile celor „pro” și „contra” schimbării drapelului. Este cunoscut faptul că actualul premier și lider al partidului liberal, Lester Pearson, a propus în urmă cu cîteva luni să se adopte un nou steag pe care să figureze trei frunze roșii de arțar, pe un cîmp alb, încadrat de dungi albastre pe margini. Ideea pornea de la faptul că cei șase milioane locuitori de limbă franceză,

concentrați îndeosebi în provincia Quebec, nu apreciază drapelul tradițional, considerîndu-l ca o amintire a dominației britanice.

Propunerea s-a dovedit însă explozivă, antrenînd o mare dezbateră, cu aspecte violente intra și extraparlamentare. Opoziția conservatoare, în frunte cu fostul prim-ministru Diefenbaker, adept convins al unor strînse relații cu Londra, s-a opus vehement proiectului Pearson. De aci discuții interminabile și tumultuoase în incinta parlamentului, opoziția folosind „tactica filibusterismului”, ocupînd adică tribuna timp de 22 ședințe în șir și împiedicînd dezbaterile. În cele din urmă Pearson a fost constrîns să transfere problema steagului unui comitet special, care în timpul celor 45 de ședințe ale sale a examinat nu mai puțin de 1.200 de propuneri. La capătul lor, cu zece voturi contra patru, comitetul a optat pentru un nou steag. Făcînd însă rabat, influențați poate de peisajul de toamnă al marilor păduri din nord, cu covorul lor de frunze moarte, membrii respectivei comisii au hotărît ca noul drapel să aibă nu trei, ci o singură frunză de arțar... Partizanii lui Diefenbaker s-au simțit trași pe sfoară și au ripostat: 1) hotărîrea comitetului n-a fost unanimă; 2) noul proiect seamănă cu drapelul... peruvian; 3) se cere un plebiscit pe scară națională. Așadar, națiunea ar urma să fie chemată spre a decide: o frunză sau trei?

Prevăzînd reacțiile ulterioare, presa canadiană relatează faptul că numai o treime din membrii parlamentului ar fi dispuși să-l urmeze pînă la capăt pe intransigentul Diefenbaker. Așa încît, după cum remarca revista Newsweek, „dacă Pearson își joacă bine cărțile, este probabil ca noul steag să filfie la sfîrșitul anului deasupra parlamentului”.

E. MIRONESCU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scintei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.60.10—Int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. PREȚUL REVISTEI: 2 LEI. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. MACHETA: Ion VULPESCU

41.505

Consumați

SUCUL DE ROȘII

produs
din roșii proaspete
de cea mai bună
calitate

Gust plăcut
Bogat în vitamine

Se livrează în sticle de 250, 330 și 550 ml și în cutii de tablă de 150 și 420 ml.

1-31 DECEMBRIE

Luna

CADOURILOR

UN CADOU — O SURPRIZĂ PENTRU FIECARE

Cu prilejul „Lunii cadourilor” o gamă variată de articole vă așteaptă în magazine.
Oferiți cadouri:

- Parfumuri
- Tricotaje
- Confecții
- Cosmetice
- Jucării
- Dulciuri
- Articole de galanterie
- Articole de marochinărie.